

RAPPORT

2022

FORSKNINGSKARTLEGGING

**Forskningskart om
behandling av
sykdommer hos kvinner**

Utgitt av	Folkehelseinstituttet Område for helsetjenester
Tittel	Forskningskart om behandling av sykdommer hos kvinner
English title	An evidence and gap map on treatment of illnesses in women
Ansvarlig	Camilla Stoltenberg, direktør
Forfattere	Gunn Elisabeth Vist, prosjektleder Christine Hillestad Hestevik Louise Forsetlund Gyri Hval Vigdis Underland Bahar Kucuk Ingvild Kirkehei (bibliotekar)
ISBN	978-82-8406-295-2
Publikasjonstype	Forskningskart
Antall sider	34 (60 inklusiv vedlegg)
Oppdragsgiver	Helse- og omsorgsdepartementet
Emneord(MeSH)	Female, sex, therapeutics, systematic review
Sitering	Vist GE, Hestevik CH, Forsetlund L, Hval G, Underland V, Kucuk B, Kirkehei I. Forskningskart om behandling av sykdommer hos kvinner. An evidence and gap map on treatment of illnesses in women. 2022. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2022.

Innhold

INNHold	3
HOVEDBUdSKAP	5
KEY MESSAGES	6
FORORD	7
INNLEDNING	9
Beskrivelse av problemet	9
Hvorfor er det viktig å utføre dette forskningskartet?	10
Mål og problemstilling	11
METODE	12
Prosjektplan	12
Inklusjonskriterier	12
Litteratursøk	14
Utvelging av studier	15
Koding av de inkluderte systematiske oversiktene	16
Presentasjon	17
RESULTATER	18
Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier	18
Studiekarakteristika	19
Populasjoner	21
Sykdommer som kun rammer kvinner	23
Sykdommer som kan ramme alle	24
Behandling	27
Interaktivt forskningskart	28
DISKUSJON	30
Hovedfunn	30
Kunnskapshull	30
Styrker og begrensninger ved dette forskningskartet	31
KONKLUSJON	33
REFERANSER	34
VEDLEGG 1: KODEBOKEN	35
VEDLEGG 2: AVVIK FRA PROSJEKTPLANEN	42

VEDLEGG 3: SØKESTRATEGI	45
VEDLEGG 4: TILSTANDER/SYKDOMMER SOM KUN RAMMER KVINNER	55
Systematiske oversikter om sykdommer som kun rammer kvinner	55
VEDLEGG 5. TILSTANDER/SYKDOMMER SOM KAN RAMME ALLE	57
Systematiske oversikter om sykdommer som kan ramme alle	57

Hovedbudskap

Vi har kartlagt systematiske oversikter på forskning om behandling av sykdommer som kun rammer kvinner og andre som ble registrert som jente ved fødsel, og sykdommer som kan ramme ulikt avhengig av kjønn.

Vi har identifisert systematiske oversikter via systematiske litteratursøk, vurdert hver og én opp mot inklusjonskriteriene og kodet de vi inkluderte etter et forhåndsbestemt rammeverk. Vi fant:

- 1739 systematiske oversikter om behandling av sykdommer som kun rammer kvinner
- 777 systematiske oversikter om behandling av sykdommer som kan ramme alle og som hadde separate analyser for kvinner
- 587 systematiske oversikter om behandling av brystkreft

Over halvparten av de systematiske oversiktene som omhandlet behandling av sykdommer som rammer kvinner hadde fokus på kvinner i fertil alder.

Det var få systematiske oversikter om behandling av barn (0 til 12 år, 1 %), ungdom (13 til 17 år, 2 %), pensjonister (67 til 79 år, 1 %) og om de eldre (80 år +, 1 %).

Vi fant ingen systematiske oversikter som omhandlet to av de 26 prespesifiserte sykdommene som rammer kun kvinner. Vi fant ingen systematiske oversikter om 15 av de 77 sykdommene som kan ramme ulikt basert på kjønn og som hadde egen analyse for kvinner.

Dette forskningskartet vurderer verken enkeltstudier, effekten av behandlingene eller påliteligheten av forskningen.

Tittel:

Forskningskart om behandling av sykdommer hos kvinner

Hvem står bak denne publikasjonen?

Folkehelseinstituttet, på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet

-----

Når ble litteratursøket avsluttet?

November 2021

Fagfellevurdering:

Professor Maja-Lisa Løchen, Universitetet i Tromsø

Dr. Cato Innerdal, kommuneoverlege i Molde

Kjetil Gundro Brurberg, avdelingsdirektør, FHI

Key messages

We have created an evidence and gap map of systematic reviews about treatment of illnesses that only affect women, and illnesses assumed to affect people differently depending on sex.

We identified systematic reviews through systematic literature searches, assessed references against our eligibility criteria and coded included reviews according to a pre-specified coding system. We found:

- 1739 systematic reviews pertaining to treatment of illnesses that only affect women
- 777 systematic reviews pertaining to treatment of illnesses that may affect people differently depending on sex and that provided separate analysis on sex
- 587 systematic reviews pertaining to treatment of breast cancer

More than half of the systematic reviews about treatment of illnesses affecting women in particular were conducted on women of fertile age.

There were few systematic reviews concerning treatment of children (0 to 12 years, 1%), adolescents (13 to 17 years, 2%), pensioners (67 to 79 years, 1%) or elderly patients (80 years +, 1%).

We did not identify any systematic reviews for two of the 26 prespecified illnesses affecting women only. We did not find any systematic reviews pertaining to 15 of the 77 prespecified illnesses that may affect people differently depending on sex.

This evidence and gap map does not assess single studies, the actual effect of the treatments nor the quality of the research.

Title:
An evidence and gap map on treatment of illnesses in women

Publisher:
The Norwegian Institute of Public Health (NIPH) conducted the evidence and gap map based on a commission from The Ministry of Health and Care Services in Norway

Updated:
Last search for studies: November 2021.

Peer reviewers:
Professor Maja-Lisa Løchen, University of Tromsø

Dr. Cato Innerdal,
Municipal chief physician in Molde

Kjetil Gundro Brurberg,
Department Director, NIPH

Forord

Folkehelseinstituttet (FHI) fikk i august 2021 i oppdrag av Helse- og omsorgsdepartementet å kartlegge forskning som er oppsummert i systematiske oversikter om behandling av sykdommer som kun rammer kvinner og sykdommer som man antar rammer ulikt avhengig av kjønn. Formålet med dette forskningskartet er å gi en oversikt over den tilgjengelige forskningen om dette temaet, som kan brukes inn i arbeidet med å skrive en ny Norsk offentlig utredning (NOU) om kvinners helse og helse i et kjønnsperspektiv. Der NOUen skal se på biologiske, sosiale, kulturelle og strukturelle betydninger av kjønn, skal dette forskningskartet bare kartlegge forskning på kvinner for behandling av utvalgte sykdommer.

Vi har diskutert forskningskartets inklusjonskriterier og kategorier til kodesett med bestiller ved Maria Egeland Thorsnes og Anne Høyer i Helse- og omsorgsdepartementet, og to fagekspert, professor Maja-Lise Løchen ved Universitetet i Tromsø og Elisabeth Swärd i Norske kvinners sanitetsforening, vi takker for konstruktive diskusjoner. Vi takker også for innspill fra Christine Marie Jentoft og Linn Yttervik i FRI-foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold for veiledning om inkluderende språkbruk til prosjektplanen. Eventuell mangel på inkluderende språkbruk i rapporten er våre egne feil.

Område for helsetjenester, FHI, følger en felles framgangsmåte i arbeidet med forskningskart, dokumentert i håndboka «Slik oppsummerer vi forskning». Det innebærer blant annet at vi kan bruke standardformuleringer når vi beskriver metode, resultater og i diskusjon av funnene.

Når vi skriver kvinner i rapporten så inkluderer det kvinner og andre som ble registrert som jente ved fødsel. Det vil innebære at en person som ble registrert som jente ved fødsel, men som har en annen kjønnsidentitet, vil kunne bli omtalt med kjønn som ikke gjenspeiler personens kjønnsidentitet.

Bidragstere

Prosjektleder: Gunn Elisabeth Vist

Interne prosjektmedarbeidere ved FHI:

Christine Hillestad Hestevik

Louise Forsetlund

Gyri Hval

Vigdis Underland

Bahar Kucuk

Ingvild Kirkehei (bibliotekar)

Takk til eksterne fagfeller professor Maja-Lisa Løchen ved Universitetet i Tromsø og kommuneoverlege i Molde Cato Innerdal og intern fagfelle avdelingsdirektør Kjetil Gundro Brurberg ved Folkehelseinstituttet som har gjennomgått og gitt innspill til denne rapporten om forskningskartet. En stor takk også til kollegaer Maria Julia Bidonde Torre, Severin Zinöcker, Elisabet Vivianne Hafstad, Martin Smådal Larsen, Tonje Lehne Refsdal og Rolf Inge Erdahl for bistand med å innhente fulltekster.

Oppgitte interessekonflikter

Alle forfattere og fagfeller har fylt ut et skjema som kartlegger mulige interessekonflikter. Ingen oppgir interessekonflikter.

Folkehelseinstituttet tar det fulle ansvaret for innholdet i rapporten.

Kåre Birger Hagen
fagdirektør

Hege Kornør
avdelingsdirektør

Gunn Elisabeth Vist
prosjektleder

Innledning

Beskrivelse av problemet

I 1999 overleverte et regjeringsoppnevnt utvalg en offentlig utredning om kvinners helse i Norge (1). Utredningen ga en bredt anlagt oversikt over kvinners helse i et historisk, samfunnsmessig, kulturelt, aldersmessig og internasjonalt perspektiv. I utredningen gikk man gjennom både typiske kvinnesykdommer og sykdommer som kan ramme alle, men med ulike symptomer, i ulik grad eller i ulik alder, avhengig av kjønn. Konklusjonen var blant annet at forskning om behandling av sykdommer som kan ramme alle ofte så mannen som norm, og at kvinner ofte ble utelatt eller var underrepresentert. Der kvinner ble inkludert ble ofte ikke resultatene rapportert eksplisitt for kvinner og menn i studiene. For sykdommer som kun rammer kvinner fant utredningen at det ofte var sparsomt med forskning.

Én av observasjonene fra NOUen var: «: I medisinen blir ofte helt åpenbare biologiske forhold og forskjeller oversett når det skal gis råd om medisindoser eller treningsprogrammer. Men alt i alt er kunnskapen stadig svært begrenset når det gjelder hva biologiske kjønnsforskjeller betyr for ulikheter i forekomst, forløp og behandling av sykdommer – både kirurgisk og medikamentell. På hvilken måte biologi samvirker med fysiske påvirkninger og psykiske og sosiale forhold, vet vi også for lite om. Vi etterlyser bevisst refleksjon om betydningen av kjønn i studier av årsaker til sykdom, i behandling av sykdom og i beskrivelsen av sykdommers forløp.»

Etter dette fikk vi tiltak som opprettelsen av Nasjonalt senter for kvinneforskning, en strategiplan fra regjeringen i 2003 (2) og Forskningsrådets policy for støtte av forskning 2007 til 2012. Ett av målene var å «bidra til integrering av kjønnsperspektiver i forskning ved opprettelse av nye programmer og satsinger og i pågående virksomhet» (3). Ett av tiltakene til Forskningsrådet var å innføre et obligatorisk spørsmål om hvorvidt prosjekter det ble søkt midler til hadde et kjønnsperspektiv, slik at søkeren ble stimulert til å vurdere om dette kunne være et aktuelt perspektiv. I denne sammenheng ble det også utarbeidet videre forslag til tiltak som Forskningsrådet kunne iverksette for å styrke kjønnsperspektiver i forskning (4). Også i andre sammenhenger var det fokus på disse problemstillingene (5,6).

På tross av slike tiltak og samfunnsfokus, hadde en rapport fra 2018 «Hva vet vi om kvinners helse» lignende konklusjoner som den offentlige utredningen nesten tjue år tidligere. Fortsatt var det mangel på forskning om biologiens betydning for behandling av ulike sykdommer og mangelfull forskning om spesifikke kvinnesykdommer (7).

I 2021 publiserte SINTEF på oppdrag fra Norges forskningsråd en kunnskapsoversikt over norsk forskning fra 2010 til 2020 med et eksplisitt kjønns- og likestillingsperspektiv (8). Kunnskapsoversikten belyste blant annet hvilke temaer og problemstillinger det hadde blitt forsket på i Norge, definert som forskning der minst én av forfatterne var norsk eller tilknyttet en norsk institusjon. Forfatterne inkluderte 4 548 publikasjoner sortert på 14 temaer. «Medisin, helse og livsstil» utgjorde 14 % (626) av publikasjonene. Den overordnede konklusjonen var at antall publikasjoner med kjønnsperspektiv ikke hadde økt i løpet av den undersøkte tidsperioden, på tross av tiltak som var iverksatt for å øke nettopp kjønnsperspektivet i forskning.

Hvorfor er det viktig å utføre dette forskningskartet?

Forskning som mangler et kjønnsperspektiv i sin uttesting av behandlinger, det vil si som unnlater å undersøke nærmere om det kan være forskjeller mellom kjønnene i den populasjonen de har inkludert, risikerer å tilsløre slike mulige forskjeller. Dette kan føre til at kunnskapen blir mangelfull og kan bety at tiltak som ellers kunne ha vært iverksatt ikke blir det. Kunnskap om kjønnsforskjeller vil kunne påvirke beslutningstaking, planlegging av helsetjenester og formidling av forskning. Manglende kunnskap om eventuelle forskjeller vil ikke fremme likestilling når det gjelder å gi lik tilgang til god behandling for hele befolkningen. I NOUen fra 1999 sies det for eksempel slik: «At kvinner er utelatt eller underrepresentert i forskning fører til at vi vet relativt mindre om kvinner når det gjelder sykdommer som rammer begge kjønn, som for eksempel hjerte/karsykdommer, infeksjonssykdommer og avhengighetsatferd/ misbruk. En gjennomgang av dagens praksis viser at det å inkludere kvinner i datainnsamlingen ikke sikrer slik kunnskap, ettersom forskerne ofte likevel ikke analyserer effekten av kjønn, eller de gjør dette uten å trekke inn nyere forskning om kvinners helse.»

Dette forskningskartet har som hensikt dels å identifisere systematiske oversikter som har oppsummert effekter av behandlinger av sykdommer som kan ramme alle og som har separate analyser for eventuelle kjønnsforskjeller, dels å identifisere systematiske oversikter over forskningsstudier om behandling av sykdommer som kun rammer kvinner. På dette grunnlaget vil det blant annet være mulig å kartlegge hvor det mangler systematisk oppsummert forskning og dermed identifisere på hvilke områder det trengs systematiske oversikter. Dette forskningskartet viser for hvilke behandlinger det er tilgjengelig oppsummert forskning på om effekten av behandling varierer med kjønn. Via forskningskartet kan man eksportere referanselister for de relevante tilgjengelige systematiske oversiktene for hvilke av de forhåndsspesifiserte sykdommer og behandlinger som det ønskes å se nærmere på.

Mål og problemstilling

Hensikten med dette forskningskartet var todelt:

- å sortere og synliggjøre forskning oppsummert i systematiske oversikter om behandling av sykdommer som rammer kvinner og andre som ble registrert som jente ved fødsel og sykdommer som kan ramme ulikt avhengig av kjønn
- å identifisere for hvilke av de forhåndsdefinerte sykdommene det mangler oppsummert forskning på effekten av behandling av kvinner

---

Metode

Et forskningskart er en systematisk kunnskapsoppsummering som synliggjør den tilgjengelige forskningen som gjelder et nærmere angitt forskningsspørsmål. Denne typen forskningskart egner seg særlig godt til å identifisere kunnskapshull, da den forutsetter et forhåndsbestemt konseptuelt rammeverk for hvilket forskningstema og hvilke typer forskningsdesign som ønskes kartlagt. Metoden innebærer i dette tilfellet systematiske litteratursøk, utvelgelse av studier basert på forhåndsbestemte inklusjonskriterier, og koding av inkluderte studier innenfor et forhåndsbestemt rammeverk.

Metodene vi brukte i utarbeidelsen av dette forskningskartet er basert på Folkehelseinstituttets metodebok (9) og Campbell Collaborations retningslinje for forskningskart (10).

Da dette kartet ble utarbeidet innenfor en kort tidsramme gir det ikke en fullstendig oversikt over alle sykdommer, men et utvalg av relevante sykdommer som vist i inklusjonskriteriene og kodeboken (Vedlegg 1).

Prosjektplan

Prosjektplanen til dette forskningskartet om behandling av sykdommer som kun rammer kvinner og sykdommer som rammer ulikt avhengig av kjønn finnes her: [prosjektplan forskningskart om kvinnehelse](#)

Grunnet den store arbeidsmengden forårsaket av usedvanlig mange søketreff i litteratursøket så måtte vi iverksette noen forenklinger som utgjør avvik fra prosjektplanen. Disse avvikene er beskrevet i Vedlegg 2. Kort oppsummert innebærer det at vi etter stund endret fra at to personer utførte vurderingene uavhengig av hverandre til at kun én person gjorde vurderingene, at vi ikke benyttet alle kodesettene for brystkreft og at vi benyttet en maskinlæringsfunksjon (classifiser) i tillegg til de planlagte.

Inklusjonskriterier

Vi brukte følgende inklusjonskriterier:

Studiedesign	Systematiske oversikter (med litteratursøk i to eller flere databaser, klare inklusjonskriterier og med vurdering av mulige systematiske skjevheter i inkluderte studier) og protokoller for systematiske oversikter
Sykdommer som kun rammer kvinner	<p>Populasjon: Kvinner og andre som ble registrert som jente ved fødsel samt interkjønn-personer</p> <p>Selekterte sykdommer som kun rammer kvinner og andre som ble registrert som jente ved fødsel. Dette kartet er ikke ment å være dekkende for alle sykdommer, men et utvalg som omhandler menstruasjon, endometriose, reproduktiv helse, vulvodyni, overgangsalder og enkelte kreftformer. En mer detaljert liste over relevante sykdommer er presentert i kodeboken i Vedlegg 1.</p>
Sykdommer som kan ramme alle	<p>Populasjon: Populasjonene i de inkluderte oversiktene må inkludere både kvinner og menn, og det må være analysert separate på kvinner.</p> <p>Selekterte sykdommer som kan ramme alle. Dette kartet er ikke ment å være dekkende for alle sykdommer, men et utvalg som blant annet inkluderer hjerte- og karsykdommer, kreft, lunge- og luftveissykdommer, psykiske lidelser, avhengighet, metabolske forstyrrelser, muskel- og skjelettlidelser, nevrogenerative sykdommer, autoimmune sykdommer, seksuelt overførbare sykdommer, seksuell dysfunksjon, ødem og hudsykdommer. En mer detaljert liste over relevante sykdommer er presentert i kodeboken i Vedlegg 1.</p>
Behandling	Behandlingskategoriene omhandler blant annet kirurgi, legemidler, stråling, behandling av psykiske lidelser, elektrobehandling, oppfølging, rehabilitering og alternativ medisin. En mer detaljert liste over relevante behandlinger er presentert i kodeboken i Vedlegg 1.
Utfall	Ingen begrensninger, men ble heller ikke registrert eller presentert i kartet.
Publikasjonsår	For å vurderes for inklusjon måtte den oversikten ha et litteratursøk med søkedato fra 2017 eller nyere, vi hadde ingen begrensning bakover i tid for oversiktens inklusjon av studier.

Land/kontekst	Søk uten begrensninger, men kun systematiske oversikter med inklusjonskriter som tilsier at en studie utført i Norge og som også oppfyller de andre inklusjonskriteriene ville ha blitt inkludert.
Språk	Systematiske oversikter publisert på dansk, engelsk, norsk eller svensk.

Når vi skriver kvinner i rapporten så inkluderer det kvinner og andre som ble registrert som jente ved fødsel. Det vil innebære at en person som ble registrert som jente ved fødsel, men som har en annen kjønnsidentitet, vil kunne bli omtalt med kjønn som ikke gjenspeiler personens kjønnsidentitet.

Eksklusjonskriterier

Vi ekskluderte systematiske oversikter som kun omfattet menn (som definert av forfatterne), oversikter der resultatene for ulike kjønn kun var presentert samlet, ikke-systematiske oversikter og systematiske oversikter der søkedato var før 2017. Oversikter med eldre søkedato ville ikke ha kunnet inkludere nyere forskning. Vi ekskluderte oversikter med et geografisk perspektiv som tilsa at en studie utført i Norge ikke ville ha blitt inkludert, for eksempel med fokus på lav- og middelinntektsland. Da ble også oversikter med et nasjonalt perspektiv der de kun inkluderer studier som er utført i eget land (og det landet ikke er Norge) ekskludert.

Litteratursøk

Søk i databaser

Bibliotekar Ingvild Kirkehei utførte litteratursøkene. Søkene var basert på en søkestrategi utarbeidet i samarbeid med Gyri Hval og resten av prosjektgruppen. Søket inneholdt relevante kontrollerte emneord (f.eks. Medical Subject Headings), tekstord (ord tittel og sammendrag) og avgrensninger som gjenspeilet inklusjonskriteriene. Gyri Hval fagfellevurderte søkestrategien. Søket ble utført i november 2021 og inkluderte søk i følgende databaser:

- Epistemonikos
- Cochrane Database of Systematic Reviews
- INAHTA HTA Database
- MEDLINE
- PsycINFO

Søkene inneholdt søkeord for relevante diagnoser, og ble videre avgrenset til systematiske oversikter publisert fra og med 2017. Søk etter diagnoser som rammer både kvinner og menn ble i tillegg avgrenset med søkeord for kjønnsperspektiv, for eksempel *female, girls, sex, gender* og *transgender*.

Søkestrategien er presentert i Vedlegg 3.

Søk i andre kilder

Vi gjorde enkle søk i publikasjonslistene til Folkehelseinstituttet, Sundhedsstyrelsen i Danmark, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) i Sverige og Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health.

Utvelging av studier

To prosjektmedarbeidere vurderte tittel og sammendrag fra litteratursøket parvis og uavhengig av hverandre opp mot inklusjonskriteriene. Vi diskuterte i gruppen der det var forskjellige vurderinger. Etter at vi hadde vurdert 6768 referanser, gikk vi over til at kun én prosjektmedarbeider vurderte tittel og sammendrag mot inklusjonskriteriene. Vi la til og brukte en egen kode for å markere til diskusjon i gruppen der vi var usikre på vurderingen vår.

Én prosjektmedarbeider vurderte fulltekst og kodet de inkluderte systematiske oversiktene, mens en annen prosjektmedarbeider gikk gjennom vurderingene og kodingen. Vi diskuterte i gruppen der det var forskjellige vurderinger. Etter vurdering av 719 fulltekstartikler hvorav 592 var blitt inkludert og kodet, gikk vi over til at kun én prosjektmedarbeider vurderte fulltekstartikkel opp mot inklusjonskriteriene og kodet den systematiske oversikten. Vi la til og brukte en egen kode for å markere til diskusjon i gruppen der vi var usikre på vurderingene eller kodingen.

Vi benyttet priority screening, som er en rangeringsalgoritme i programvaren EPPI-Reviewer (11, 12). Algoritmen «læres opp» av forskernes avgjørelser om inklusjon og eksklusjon av referanser på tittel- og sammendragsnivå. Referanser som algoritmen «lærer» er mer relevante blir skjøvet frem i «køen». På denne måten er det tenkt at man skal få et raskere overblikk over hvor mange referanser som muligens treffer inklusjonskriteriene enn om man hadde lest referansene i tilfeldig rekkefølge. Som nevnt ovenfor under avvik fra prosjektplanen så fungerte ikke priority-screening-funksjonen spesielt bra for dette sammensatte forskningskartet med svært mange forskjellige sykdommer og behandlinger. Som også beskrevet i Vedlegg 2, avvik fra prosjektplanen så benyttet vi classifier-funksjonen for systematiske oversikter.

Vi fant et stort antall referanser i litteratursøket og forsøkte derfor funksjonen som kalles *automatic text clustering* i programvaren EPPI-Reviewer i håp om å identifisere åpenbart relevante eller irrelevante temaområder (12). Denne maskinlæringsfunksjonen analyserer fordelingen og konteksten av ord, deler av ord eller termer i titler og sammendrag, og genererer grupper automatisk basert på fellestrekk i referanseteksten. Hver referanse kan tilordnes én eller flere grupper. En prosjektmedarbeider, en annen kollega med maskinlæringskompetanse og en av programmererne ved EPPI Centre forsøkte denne funksjonen på vårt litteratursøkeresultat uten at det kom frem grupperinger som åpenbart virket nyttig for dette forskningskartet.

Koding av de inkluderte systematiske oversiktene

Vi piloterte og forbedret kategoriseringssystemet (kodeboken vår). Én prosjektmedarbeider vurderte fulltekst og kategoriserte de inkluderte systematiske oversiktene, og en annen prosjektmedarbeider sjekket vurderingene og kodingen. Vi diskuterte i gruppen der det var forskjellige vurderinger. Etter vurdering av 719 fulltekstartikler hvorav 592 var blitt inkludert og kategorisert, så gikk vi over til at kun én prosjektmedarbeider vurderte fulltekstartikkel opp mot inklusjonskriteriene og kodet den systematiske oversikten. Vi la til og brukte en egen kode for å markere til diskusjon i gruppen der vi var usikre på vurderingen eller kodingen.

Kategoriene som ble brukt under kodingen

Vi hentet ut følgende karakteristika fra de inkluderte systematiske oversiktene: Studiedesign, søkedato i den systematiske oversikten, geografisk område dekket av inklusjonskriteriene, populasjonskarakteristika, andre karakteristika ved pasientene/populasjonen som vektlegges i forskningen og alder.

Vi hentet også ut karakteristika vedrørende hvilken behandling som var oppsummert: Kirurgi, legemidler, gynekologiske hjelpemidler eller utstyr, assistert befruktning/IVF, stråling, elektrobehandling, behandling av psykiske lidelser deriblant psykoterapi, psykososiale samtaler, støttesamtaler, ekstra oppfølging, overvåkning, rehabilitering, fysioterapi, livsstilsendringer, alternativ behandling, annen behandling, e-helse/telemedisin eller om den systematiske oversikten inkluderte alle behandlingstyper.

Fra de inkluderte systematiske oversiktene som omhandlet behandling av sykdommer som kun rammer kvinner hentet vi også ut karakteristika vedrørende hvilken sykdom/tilstand som var behandlet: Menstruasjonsrelatert, reproduktiv helse om prevensjon, reproduktiv helse om fertilitet, reproduktiv helse om graviditet og svangerskap, reproduktiv helse om fødsel, reproduktiv helse om barseltiden, overgangsrelatert, endometriose og adenomyose, kroniske underlivssmerter vulvodyni, gynekologisk kreft, to eller flere sykdommer samtidig og andre sykdommer.

Fra de inkluderte systematiske oversiktene som omhandlet behandling av sykdommer som kan ramme alle hentet vi også ut karakteristika vedrørende hvilken sykdom/tilstand som var behandlet: Hjerte- og karsykdommer, kreft, lunge- og luftveissykdommer, psykiske lidelser, gjennomgripende utviklingsforstyrrelser, avhengighet, metabolske forstyrrelser, muskel- og skjelettlidelser, smerter, nevrodegenerative sykdommer, autoimmune sykdommer, seksuelt overførbare sykdommer, seksuell dysfunksjon, ødem, hudsykdommer, kronisk utmattelsessyndrom (CFS/ME), migrene/hodepine, inkontinens, tannproblemer, multimorbiditet, to eller flere sykdommer samtidig og annen sykdom som kan ramme alle.

For at en systematisk oversikt kunne inkluderes i gruppen som omhandlet behandling av sykdommer som kan ramme ulikt avhengig av kjønn, måtte oversikten ha inkludert studier med både kvinner og menn. Oversiktene måtte også ha analysert på om det var forskjellig effekt av behandlingen avhengig av kjønn. Det var ikke nok å angi andelen av kjønn i studiene.

Som beskrevet i Vedlegg 2, avvik fra prosjektplanen, så hentet vi kun informasjon om studiedesign og søkedato fra de inkluderte systematiske oversiktene som omhandlet behandling av brystkreft.

Kodebok

Utviklingen av en kodebok var en del av arbeidet med forskningskartet. Kodeboken slik den er i endelig versjon og brukt for kartet er presentert i Vedlegg 1. Hensikten med kodeboken var både å rydde i tematikken og å få felles forståelse mellom bestiller, prosjektmedarbeiderne og fagekspertene om hva det skulle hentes informasjon om. Kodeboken spesifiserer også hvilke hoved- og underkategorier som inngår i forskningskartets akser, filter og segmenter, forklaringer og eksempler.

Prosjektgruppen ved FHI laget først et forslag til kodebok basert på kategorier som brukes i relevante publikasjoner. Deretter hadde vi flere møter med bestiller og fagekspertene der vi diskuterte, utviklet og korrigererte kodeboken til vi hadde enighet om hvilke sykdommer og behandlinger det var relevant å ha med i kartet. Prosjektgruppen ferdigstilte kodeboken basert på innspillene, og piloterte den på et utvalg systematiske oversikter.

Presentasjon

Vi hentet ut forekomster av studier fordelt på de ulike kategoriene ved hjelp av frekvens- og krysstabellfunksjoner i EPPI-Reviewer.

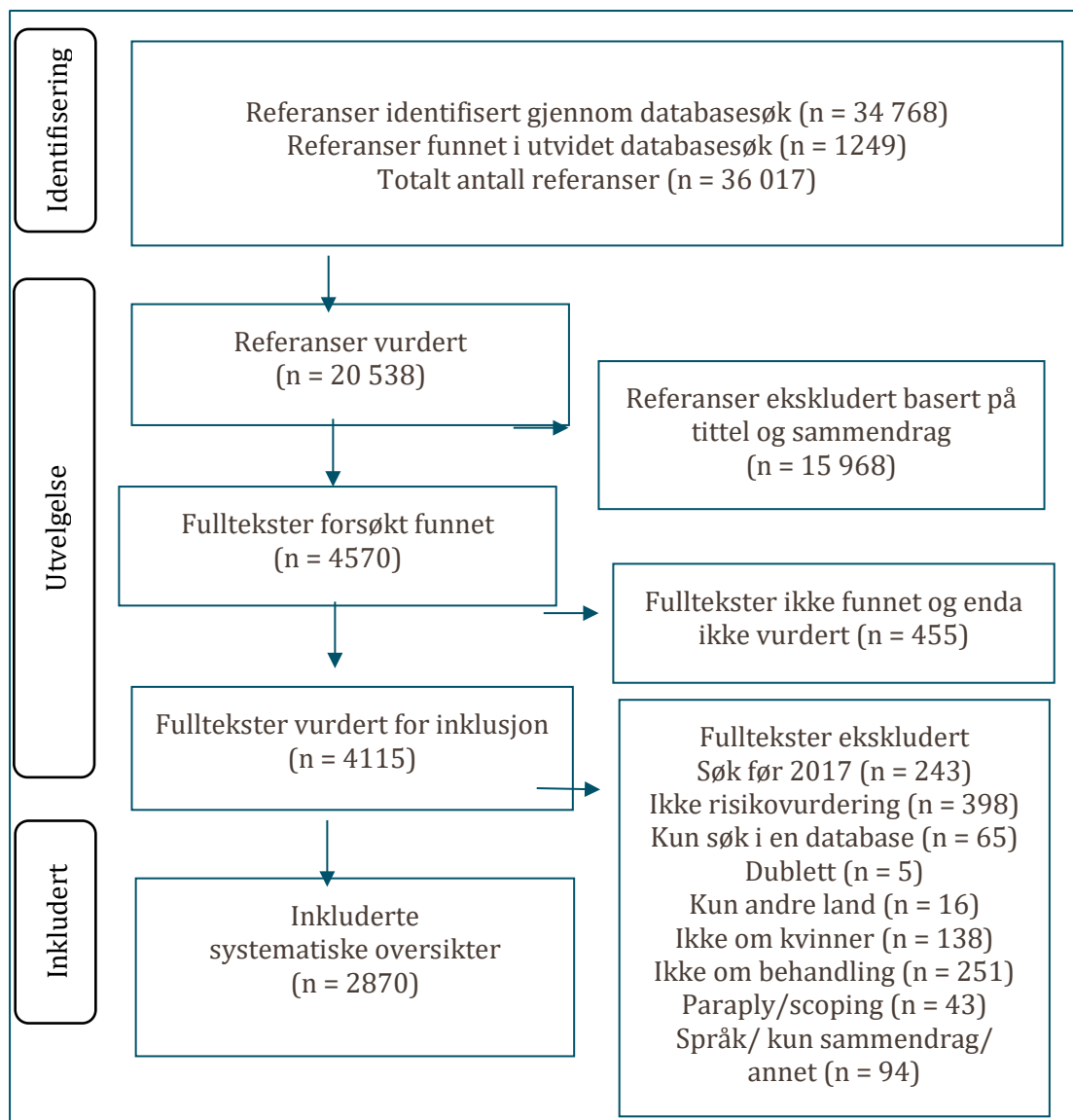
Digital formidlingsplattform

Vi publiserte forskningskartet på nettsidene til Norsk nettverk for systematiske oversikter, www.nornesk.no, direkte lenker til kartene er tilgjengelige i resultatseksjonen. Det digitale forskningskartet illustrerer forekomsten av studier som handler om sykdommer og behandlinger. Forskningskartet angir antall studier for hver kombinasjon av de to hovedkategoriene med underkategorier. Brukerne av matrisen kan velge en gitt kombinasjon av kategorier, og få opp en referanseliste med studier som er kodet med de aktuelle kategoriene. I tillegg kan brukerne filtrere forskningskartet på studiedesign, populasjonskarakteristika, andre karakteristika ved populasjonen, alder og søkedato.

Resultater

Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier

Databasesøkene, inklusive utvidelsen for å inkludere alle om brystkreft, ga 48 275 referanser. Etter dublettsjekk satt vi igjen med 36 017 referanser. Vi har screenet 20 538 referanser på tittel og sammendrag. Figur 1 viser et flytdiagram over vår håndtering av de identifiserte referansene.

Figur 1: Flyttdiagram over vår håndtering av de identifiserte referansene

Vi har ekskludert 15 968 referanser basert på tittel og sammendrag fordi de ikke oppfylte inklusjonskriteriene våre. Vi har vurdert 3684 publikasjoner i fulltekst, hvorav vi ekskluderte 1245 referanser.

Blant de vanligste eksklusjonsårsakene var at oversikten ikke hadde utført en vurdering av risiko for skjevheter i de inkluderte studiene (398 oversikter), at oversikten baserte seg på et litteratursøk som var utført før 2017 (243 oversikter), at oversikten ikke omhandlet behandling (251 oversikter) eller at det ikke var separate analyser for kjønn (138 oversikter). Vi inkluderte 2691 systematiske oversikter og 178 protokoller for systematiske oversikter som omhandlet behandling av sykdommer som kun rammer kvinner og sykdommer som kan ramme ulikt avhengig av kjønn.

Studiekarakteristika

Vi kodet på en inkluderende måte slik at for eksempel en systematisk oversikt som omhandlet behandling av gravide som også fikk behandling for en type sykdom som kan ramme alle og som hun hadde før hun ble gravid, har vi kodet og kategorisert både under behandling av sykdommer som kun rammer kvinner og under behandling av sykdommer som kan ramme alle. Det er også noen av de systematiske oversiktene som omhandlet både behandling av brystkreft og andre typer kreft. Disse ble også kodet på en inkluderende måte. Det vil si at summen av systematiske oversikter i de forskjellige kategoriene blir større enn antall inkluderte systematiske oversikter.

Vi inkluderte 1739 systematiske oversikter som omhandlet behandling av sykdommer som kun rammer kvinner, 777 systematiske oversiktene om behandling av sykdommer som kan ramme alle og 587 systematiske oversiktene om behandling av brystkreft. Referanser til de inkluderte systematiske oversiktene kan hentes fra de interaktive kartene slik beskrevet under.

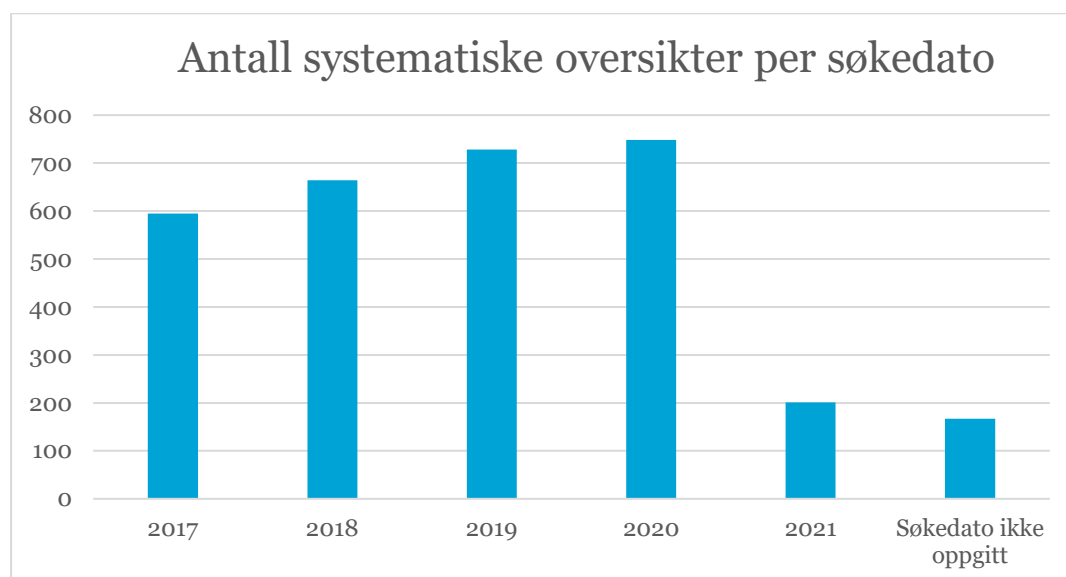
Blant de inkluderte systematiske oversiktene var det syv som ikke hadde funnet noen studier å inkludere, og syv som omhandlet flere behandlinger der minst en av behandlingene ikke var omtalt i noen studier.

Vi har ikke hentet ut resultatene eller vurdert den metodiske kvaliteten ved de inkluderte oversiktene og kan ikke si noe om hvilken tillit man kan ha til resultatene og konklusjonene som presenteres i de inkluderte oversiktene

Søkedato i de systematiske oversiktene

Det totale antallet systematiske oversikter med søkedato, per år, er presentert i Figur 2. I Tabell 1 presenteres søkedato for de samme systematiske oversiktene, men her inn-

delt etter om de omhandler behandling av sykdommer som kun rammer kvinner, behandling av sykdommer som rammer ulikt avhengig av kjønn eller behandling av brystkreft.

Figur 2. Søkedato i de inkluderte systematiske oversiktene

Tabell 1. Søkedato i de inkluderte systematiske oversiktene etter kjønn

Sykdomstype	2017	2018	2019	2020	2021	Ikke oppgitt
Sykdommer som kun rammer kvinner	353	379	400	407	106	93
Sykdommer som kan ramme alle	139	177	187	184	48	41
Brystkreft	102	108	141	157	47	33

Vi forventer at de fleste systematiske oversikter med en søkedato i 2021 blir publisert mot slutten av 2021 og i 2022/2023. Derfor ser vi bort ifra søkedato 2021 i det følgende resonnetet. Det kan se ut som det er en relativt liten økning i publisering av systematiske oversikter som omhandler vår problemstilling de siste fire-fem årene.

Geografisk område dekket av inklusjonskriteriene

Det geografiske området dekket av inklusjonskriteriene var globalt for alle unntatt sju av de systematiske oversiktene. Seks av disse oversiktene omhandlet personer som bor i høy-inntektsland, en oversikt omhandlet personer som bor i land med «high human development», vi har kodet disse «Australia, Europa og Nord Amerika».

Populasjoner

Vi har benyttet kodene inkluderende, og det vil derfor være overlapp mellom ulike kategorier. At vi har kodet inkluderende betyr at der en populasjon har hatt flere tilstander/sykdommer samtidig (for eksempel gravide som har en bakenforliggende sykdom). Da har vi kodet på begge tilstander/sykdommer. Også når to behandlinger er sammenlignet så har vi kodet for begge behandlingene. I tillegg var kodene ikke gjensidig utelukkende, noe som betyr at en oversikt kan være kodet flere ganger under samme kategori.

Videre nedover i kategoriene vil ikke de systematiske oversiktene som kun omhandler behandling av brystkreft være representert da disse ikke ble kodet fullt ut.

Populasjonskarakteristika

Vi identifiserte 1922 oversikter som kun omfattet kvinner og 398 oversikter som omhandlet begge kjønn, og der forfatterne hadde foretatt separate analyser basert på kjønn. I tillegg kodet vi 587 oversikter til koden «*Behandling av brystkreft*».

Koden «*Inter-kjønn-personer*» ble benyttet to ganger, én systematisk oversikt om overgangsalder, og én systematisk oversikt om avhengighet, mentalhelse og vold.

Koden «*Lhbt+ personer (lesbiske, bifile, homofile, transpersoner, queer)*» ble benyttet fem ganger. To systematiske oversikter omhandlet behandling av kjønnsdysfori, én om behandling av slag, én om behandling av kreft og én systematisk oversikt om avhengighet, mentalhelse og vold, denne oversikten benyttet også koden «*Inter-kjønn-personer*».

Koden «*Etnisk minoritet*» ble brukt for fire systematiske oversikter, alle inneholdt subgruppeanalyser på etnisitet. Én systematiske oversikten omhandlet behandling av diabetes type 2 hos kvinner, én var en protokoll til en systematisk oversikt om alternativer til statinbehandling hos pasienter med statinintoleranse, én omhandlet behandling av post-traumatisk stresslidelse, og én omhandlet svangerskapsdepresjon.

Vi identifiserte ingen oversikter som passet til kodene «*Personer uten gyldig pass eller oppholdstillatelse*» og «*Personer med funksjonsnedsettelse*». Når det gjelder andre relevante pasientkarakteristika så er fordelingen av disse kodene presentert i Tabell 2.

Tabell 2. Bruk av kodene i «Andre karakteristika ved pasientene/populasjon som vektlegges i forskningen»

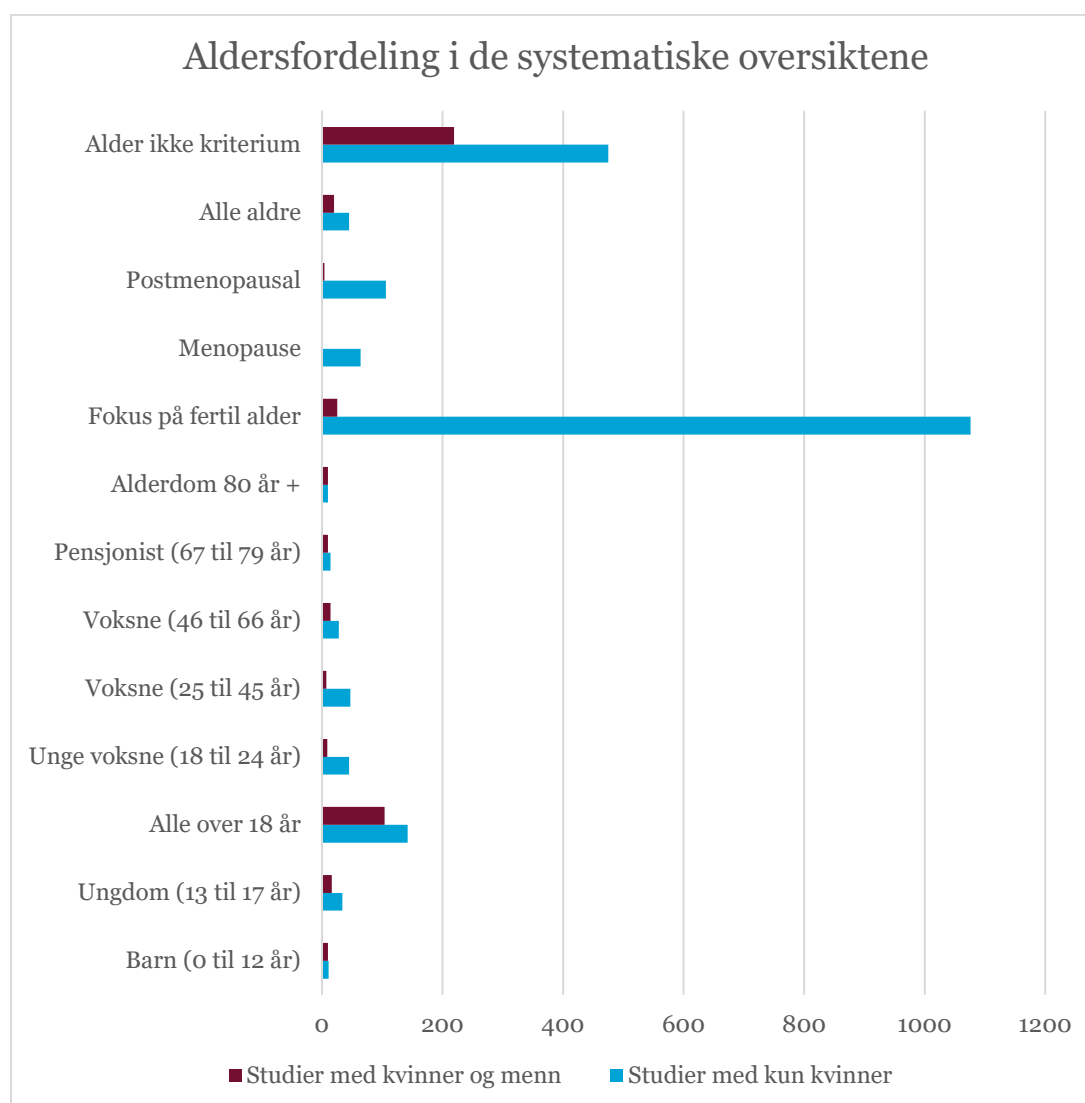
Kode	Antall ganger koden er brukt
Sosioøkonomisk status slik som utdanning, inntekt og bostedsområde	5
Pårørendestatus og personer med ansvar for andre (forsørgeransvar), for eksempel syke familiemedlemmer.	1

At den som får behandling har ansvar for pårørende/barn

Innsatt i fengsel	3
Rusmiddelavhengig	8
Utsatt for vold og/eller overgrep	5
Annet	2

Alder

Aldersfordeling i de inkluderte systematiske oversiktene er presentert i Figur 3. Det var under 1 % (21 systematiske oversikter) som omhandlet barn (0 til 12 år), 2 % (50 oversikter) som omhandlet ungdom (13 til 17 år), 1 % (24 oversikter) om pensjonister (67 til 79 år) og 1 % (20 oversikter) om alderdom (over 80 år). Den største andelen, 62 %, av oppsummert forskning som omhandlet behandling av sykdommer som kun rammer kvinner har fokus på kvinner i reproduktiv alder (1076 systematiske oversikter). For sykdommer som kan ramme alle omhandlet 4 % fertil alder (25 oversikter).

Figur 3. Aldersfordeling i de inkluderte systematiske oversiktene.

Sykdommer som kun rammer kvinner

Fordeling av systematiske oversikter og protokoller om behandling av sykdommer som kun rammer kvinner er presentert i Tabell 3.

De mest oppsummerte temaene for sykdommer som kun rammer kvinner var «*Reproduktiv helse, graviditet og svangerskap*» med 491 systematiske oversikter, «*Reproduktiv helse, fertilitet*» med 297 systematiske oversikter og «*Gynekologisk kreft*» med 258 systematiske oversikter. I tillegg har vi kodet 587 systematiske oversikter til koden «*Brystkreft*», men som forklart i Vedlegg 2 så er disse presentert separat fordi vi ikke har kodet disse fullt ut.

Tabell 3. Fordeling av systematiske oversikter og protokoller som omhandler behandling av sykdommer som kun rammer kvinner

Sykdommer som kun rammer kvinner	Systematisk oversikt	Protokoll for systematisk oversikt
Menstruasjonsrelatert	63	13
Reproduktiv helse, prevensjon	17	1
Reproduktiv helse, fertilitet	297	27
Reproduktiv helse, graviditet og svangerskap	491	28
Reproduktiv helse, fødsel	165	5
Reproduktiv helse, barseltiden	89	8
Overgangsalder-relatert	114	9
Endometriose og adenomyose	54	7
Kroniske underlivssmerter, vulvodyni	3	-
Gynekologisk kreft	258	15
Andre sykdommer	165	18
To eller flere sykdommer samtidig	3	-

De spesifikke tilstandene/sykdommene som er omhandlet i de 1739 systematiske oversiktene (inklusive protokoller) om behandling av sykdommer som kun rammer kvinner er presentert i Vedlegg 4.

Blant de 26 forhåndsdefinerte sykdommer/tilstander som kun rammer kvinner var det ingen systematiske oversikter om behandling av:

«*Bekkenleddsyndrom*»

«*Enteroccele, rektoccele, cystoccele*».

Kategorien «*Behandling av brystkreft*» var presentert separat og ikke kodet utover publikasjonstype og søkedato. Tjue % (587 av totalt 2870 systematiske oversikter) av de inkluderte systematiske oversiktene omhandlet brystkreft.

Sykdommer som kan ramme alle

Hvilke sykdomskategorier som er omhandlet i de 777 systematiske oversiktene om behandling av sykdommer som kan ramme ulikt basert på kjønn er presentert i Tabell 4.

De mest oppsummerte sykdomsgruppene for sykdommer som kan ramme alle var «*Metabolske forstyrrelser*» med 103 systematiske oversikter, «*Hjerte- og karsykdommer*» med 100 systematiske oversikter «*Psykiske lidelser*» med 87 systematiske oversikter tett etterfulgt av «*Kreft*» med 80 systematiske oversikter.

Tabell 4. Fordeling av systematiske oversikter og protokoller som omhandler behandling av sykdommer som kan ramme alle

Sykdommer som kan ramme alle	Systematisk oversikt	Protokoll for systematisk oversikt
Hjerte- og karsykdommer	100	4
Kreft	80	4
Lunge- og luftveissykdommer	4	2
Psykiske lidelser	87	5
Gjennomgripende utviklingsforstyrrelser	-	-
Avhengighet	23	-
Metabolske forstyrrelser	103	3
Muskel- og skjelettlidelser	72	6
Smerter	7	-
Nevrodegenerative sykdommer	6	2
Autoimmune sykdommer	37	-
Seksuelt overførbare sykdommer	24	3
Seksuell dysfunksjon	9	1
Ødem	1	-
Hudsykdommer	7	-
Kronisk utmattelsessyndrom (CFS/ME)	-	-
Migrene/ hodepine	5	-
Inkontinens	60	3
Tannproblemer	4	-
Multimorbiditet	2	-
Annen sykdom som kan ramme alle	144	6

Det var ingen systematiske oversikter som omhandler sykdommer som kan ramme alle og som hadde analysert på kjønn som hadde vurdert de to sykdomskategoriene:

«*Gjennomgripende utviklingsforstyrrelser*»

«*Kronisk utmattelsessyndrom (CFS/ME)*»

De spesifikke sykdommer som er omhandlet i de 777 systematiske oversiktene (inklusive protokoller) om behandling av sykdommer som kan ramme, alle er presentert i Vedlegg 5. Tabellene i vedlegg 5 påviser viktige kunnskapshull. Blant de 77 sykdommene vi hadde avtalt å søke etter systematiske oversikter om som kan ramme ulikt basert på kjønn, var det 15 av disse sykdommene som ikke er blitt vurdert i én eneste systematisk oversikt der analyser på effekten av behandlingen var beregnet for kvinner. Sykdommene som vi regner som kunnskapshull om behandling av kvinner for sykdommer som kan ramme alle er:

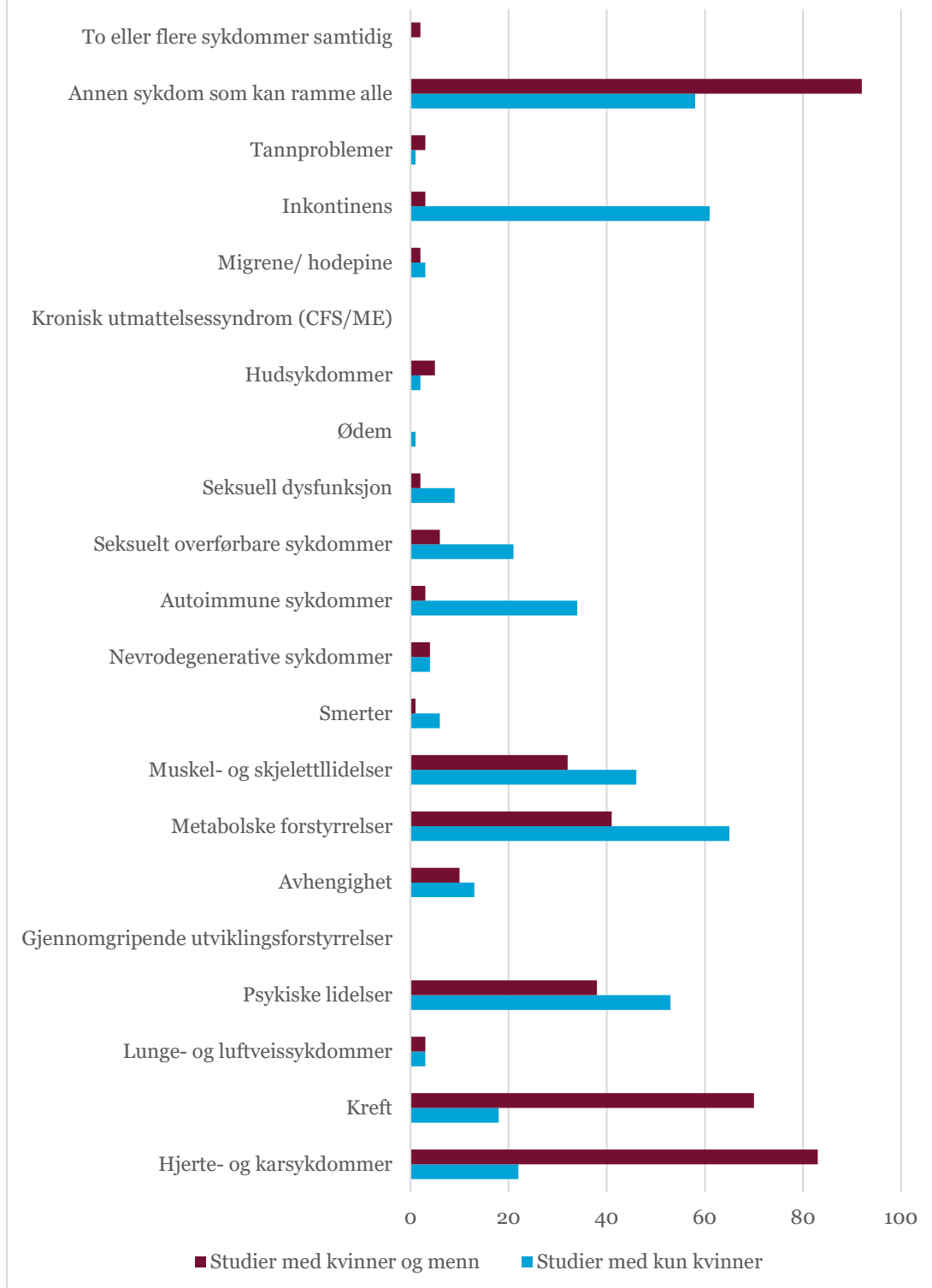
«Leverkreft»
«Hudkreft, melanom/føflekkreft»
«Bløtvevskreft (sarkom)»
«Kronisk obstruktiv lungesykdom (KOLS)»
«Autisme»
«Aspergers syndrom»
«Spillavhengighet»
«Sexavhengighet/pornoavhengighet»
«Parkinsons»
«Systemisk sklerose»
«Sjøgrens syndrom»
«Lipødem»
«Eksem»
«Lichen planus og lichen sclerosus»
«Kronisk utmattelsessyndrom (CFS/ME)»

Det var ytterligere ni sykdommer som kun var omtalt i én systematisk oversikt hver:

«Pankreaskreft»
«Leukemi, blodkreft»
«Astma»
«Demens, Alzheimers sykdom»
«Cøliaki»
«Herpes»
«Lymfødem»
«Psoriasis»
«Avføringsinkontinens»

Fordelingen av oversikter om behandling av sykdommer som kan ramme ulikt basert på kjønn der oversikten kun inkluderer studier med kun kvinner og oversikter som inkluderer studier med begge kjønn og har analysert på kjønn, er presentert i figur 4.

Systematiske oversikter med sykdommer som kan ramme alle

Figur 4. Fordeling av systematiske oversikter som inkluderte studier med kun kvinner og oversikter som inkluderte studier med begge kjønn.

Behandling

Alle de inkluderte systematiske oversiktene, unntatt de som omhandlet behandling av brystkreft, ble kodet for behandling. Vi har ikke hentet ut resultatene eller vurdert den metodiske kvaliteten til de inkluderte oversiktene og kan ikke si noe om hvilken tillit man kan ha til resultatene og konklusjonene som presenteres i de inkluderte oversiktene

I tabell 5 presenteres de forskjellige behandlingene fordelt på de systematiske oversiktene som inkluderte studier med kun kvinner og de systematiske oversiktene som inkluderte studier med begge kjønn. Ett av de interaktive forskningskartene viser behandlingene fordelt på sykdomskategori.

De mest oppsummerte behandlingene omtalt i systematiske oversikter som kun inkluderer kvinner og systematiske oversikter som inkluderer både kvinner og menn var bruk av «*Legemidler*» med henholdsvis 744 og 164 oversikter og «*Kirurgi*» med 384 og 97 oversikter.

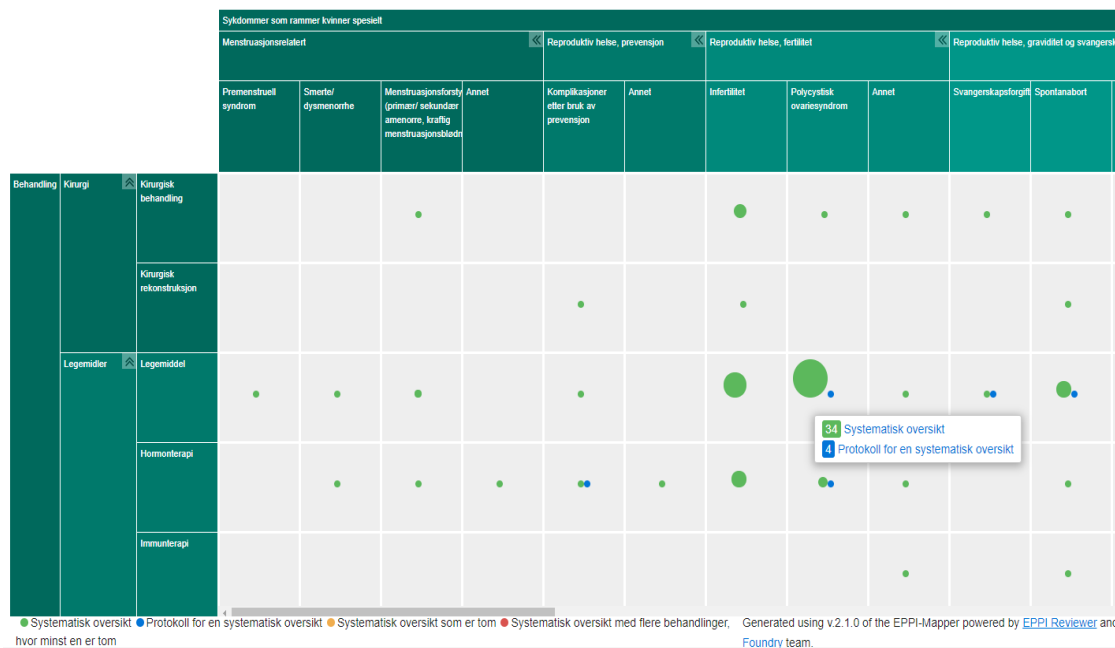
Tabell 5. Behandlinger fordelt på inklusjonskriterier for kjønn i de inkluderte systematiske oversiktene.

Behandlinger	Systematiske oversikter med kun kvinner	Systematiske oversikter med kvinner og menn
Kirurgi	384	97
Legemidler	744	164
Gynekologiske hjelpemidler eller utstyr	30	Ikke relevant
Assistert befruktning/in vitro fertilisering (IVF)	116	12
Stråling	30	3
Elektrobehandling	36	5
Behandling av psykiske lidelser, deriblant psykoterapi	52	20
Psykososiale samtaler	25	6
Støttesamtaler	26	2
Ekstra oppfølging	24	5
Overvåking	5	1
Rehabilitering	-	3
Fysioterapi	2	-
Livsstilsendringer	164	32
Alternativ medisin	212	9
Annen behandling	313	70
Oversikten inkluderte alle behandlingstyper	80	15
E-helse/telemisin	36	3

Interaktivt forskningskart

Vår kartlegging innbefatter også interaktive boblediagrammer laget ved hjelp av EPPI Reviewer. Figur 5 er en skjermdump av et slikt interaktivt diagram. I radene har vi lagt behandling i tre nivåer (behandling, behandlingskategori og spesifikk behandling). I kolonnene har vi lagt sykdommer som rammer kvinner, tilstand/sykdomskategori og spesifikk tilstand/diagnose.

Systematiske oversikter over om behandling av sykdommer som rammer kvinner spesielt

Figur 5. Skjermdump av et interaktivt forskningskart

Størrelsen på boblene er proporsjonal med antall systematiske oversikter i hver celle, og fargene representerer publikasjonstype. Boblene er klikkbare, ved å klikke på boblen kommer man til en referanseliste over publikasjonene som matcher den aktuelle cellen.

Vi klassifiserte fordelingen på publikasjonstype i fire: Systematisk oversikt, protokoll for en systematisk oversikt, systematisk oversikt som var tom (ingen studier inkludert) og systematisk oversikt med flere behandlinger, hvor minst én var tom. Vi klassifiserte fordelingen på kjønn i systematiske oversikter som inkluderte studier med bare kvinner og systematiske oversikter som inkluderte studier med både kvinner og menn.

Vi har laget fire interaktive forskningskart om behandling av sykdommer som kun rammer kvinner og sykdommer som kan ramme ulikt avhengig av kjønn:

Behandling av sykdommer som kun rammer kvinner:

www.nornesk.no/forskningskart-sykdommer/Forskningskart-om-behandling-av-sykdommer-som-kun-rammer-kvinner.html

Sykdommer som kun rammer kvinner fordelt på alder:

www.nornesk.no/forskningskart-sykdommer/Forskningskart-om-sykdommer-som-kun-rammer-kvinner-fordelt-paa-alder.html

Sykdommer som kan ramme alle fordelt på alder:

www.nornesk.no/forskningskart-sykdommer/Forskningskart-om-sykdommer-som-kan-ramme-alle-fordelt-paa-alder.html

Behandling av sykdommer som kan ramme alle fordelt på kjønn:

www.nornesk.no/forskningskart-sykdommer/Forskningskart-om-behandling-av-sykdommer-som-kan-ramme-alle-fordelt-paa-kjoenn.html

---

Diskusjon

Hovedfunn

Forskningskartet viser volum og egenskaper ved oppsummert forskning om effekter av behandlinger av sykdommer som særlig rammer kvinner. Vi inkluderte også forskning om sykdom som kan ramme alle, men der resultater for kvinner er rapportert separat.

Vi inkluderte 2870 systematiske oversikter i dette forskningskartet. Blant de inkluderte systematiske oversiktene fant vi:

- 1739 oversikter om behandling av sykdommer som kun rammer kvinner og andre som ble registrert som jente ved fødsel.
- 777 oversikter om behandling av sykdommer som rammer ulikt avhengig av kjønn og som hadde separate analyser for kvinner
- 587 oversikter om behandling av brystkreft

Over halvparten av de systematiske oversiktene om behandling av sykdommer som rammer kvinner hadde søkelys på kvinner i fertil alder.

Kunnskapshull

Det er store kunnskapshull hva angår oppsummert forskning om effekter av behandling av kvinner. Basert på listen av de sykdommene som var valgt ut før vi utførte litteratursøket fant vi at:

- for sykdommer som kun rammer kvinner var det to sykdommer som ikke var omtalt i noen systematiske oversikter
- for sykdommer som kan ramme ulikt basert på kjønn, var hele 15 sykdommer ikke omtalt i en systematisk oversikt med separat analyse for kvinner

Det vil si at vi mangler systematiske oversikter over forskning om effekter av behandling av kvinner for mange relativt hyppig forekommende sykdommer.

Listen med sykdommer som var valgt ut, var valgt ut med tanke på ny Norsk offentlig utredning om kvinnehelse. Bakgrunnen for denne listen var sykdommer det ble påpekt at det manglet forskning på kvinner om i NOUen fra 1999 (1). Sett i lys av dette, er det skuffende mange og store kunnskapshull nå 23 år senere.

Vi har avdekket store kunnskapshull hva angår forskning om effekt av behandling av kvinner for sykdommer som rammer de yngre og de eldre aldersgruppene. Av alle de 2870 inkluderte systematiske oversiktene som enten kun omhandlet kvinner eller hadde separate analyser på kvinner var under 1 % om barn (0 til 12 år), 2 % om ungdom (13 til 17 år), 1 % om pensjonister (67 til 79 år) og 1 % om de eldre (80 år eller eldre). Dette til tross for at NOUen (1) fra 1999 etterlyste mer forskning om kvinnesykdommer hos de yngre og de eldre aldersgruppene.

Styrker og begrensninger ved dette forskningskartet

Dette forskningskartet har de samme begrensninger som systematiske oversikter, forskningskart og paraplyoversikter generelt. Et litteratursøk kan fort gå ut på dato ved at det publiseres ny relevant litteratur. Da utarbeidelsen av en systematisk oversikt er tidskrevende, er det risiko for at den kan være utdatert allerede når den publiseres. For en oversikt over oversikter eller et forskningskart over systematiske oversikter er risikoen for at det finnes nye studier som burde vært inkludert enda større fordi tiden det tar å lage et forskningskart eller en oversikt over oversikter legges til tiden det tar å lage en systematisk oversikt. Vårt litteratursøk ble utført i november 2021.

En begrensning med å basere seg på systematiske oversikter er at resultatene defineres av hva forskere tidligere har prioritert å lage systematiske oversikter om. Mangelen på systematiske oversikter om et tema trenger ikke bety at det ikke finnes relevante studier. Samtidig kan det finnes flere systematiske oversikter der forfatterne ikke har funnet noen studier å inkludere. For noen tema kan det finnes flere systematiske oversikter enn det er primærstudier. Kort sagt gir dette forskningskartet en oversikt over hvilke av de forhåndsdefinerte sykdommer og behandlinger som er oppsummert i systematiske oversikter, men antall tilgjengelige oversikter gir ingen fullstendig oversikt over primærstudier og eventuelle kunnskapshull. For å se hvor mye dokumentasjon (hvor mange studier og hvor tydelige effekter) som finnes for hvert tematisk område må man sette seg inn i de tilgjengelige oversiktene.

En styrke ved dette forskningskartet har vært det gode samarbeidet med oppdragsgiver og fageksperter om inklusjons- og eksklusjonskriteriene, og ikke minst, utarbeidelsen av kodeboka.

En styrke ved dette forskningskartet er at det er basert på et systematiske litteratursøk utført av profesjonell søke-bibliotekar, og vi har kvalitetssikret prosessen med utvelgelse og kategorisering av oversiktene.

En annen styrke med dette forskningskartet er den systematiske og transparente tilnærmingen for utarbeidelsen, selv om kapasitetsbegrensninger ikke tillot at vi vurderte alle de 36 017 søketreffene like nøye innen den gitte tidsrammen. Det er en svakhet

med dette forskningskartet at vi ikke har gjennomgått alle referansene, men vi har vært åpne om problemet og hvordan vi har prøvd å kompensere.

Forskningskartet gir ingen sikre svar, men må sees som grunnlag for et videre arbeid. Slike systematiske forskningskart er særlig egnet til å identifisere kunnskapshull og definere behov for finansiering og igangsetting av nye primærstudier. Kartleggingen kan også brukes som et grunnlag for å planlegge og utarbeide systematiske oversikter om mer avgrensede problemstillinger.

En observasjon under arbeidet med dette forskningskartet indikerer at det kanskje ikke er fornuftig å bruke maskinlæringsfunksjonen «priority screening» for sammensatte forskningsspørsmål slik som denne om kvinnehelse, særlig ikke dersom det er mulighet for at ikke alle referansene blir screenet. Grunnet dårlig tid så har vi tillatt et kompromiss der vi har sammenstilt resultatene i tide for gjennomlesning av kontaktpunkt i ledelsen, og fortsatt med kodingen mens hun gjorde sine vurderinger. Deretter sammenstilte vi litt flere resultater før vi sendte av gårde til fagfellene, og fortsatt med kodingen mens de gjorde sine vurderinger. Ved fjerde sammenstilling av resultatene nå med enda flere resultater så ser vi noen mønstre. For hver oppsummering var andelen av systematiske oversikter om behandling av sykdommer som kan ramme alle økt i forhold til antallet systematiske oversikter som kun rammer kvinner. For eksempel var det ved første sammenstilling 32 systematiske oversikter om hjerte- og karsykdommer, ved andre sammenstilling var det 37, og ved tredje sammenstilling var det 80, og ved denne sammenstillingen var det 100. Vi tolker dette til at «Priority screening» har fungerte til å fange opp relevansen av flere sykdommer som tradisjonelt har vært kalt kvinnesykdommer, og dermed har vi blitt presentert for dem først. Dermed har det tatt lengre tid før vi identifiserte den fulle bredden av tilgjengelige sykdommer som er oppsummert enn om vi hadde vurdert referansene i tilfeldig rekkefølge.

Dette forskningskartet sier ingenting om hvor mange studier som er tilgjengelig med kun menn eller med både menn og kvinner inkludert og som ikke har analysert på kjønn eller hvor mange systematiske oversikter som ikke har analysert på kjønn. Det kan med andre ord være mange sykdommer med godt dokumentert effektiv behandling i studier som utelukkende inkluderer menn eller i studier som inkluderer begge kjønn, men ikke skiller mellom kjønnene i analysene. Slike studier gir oss ingen informasjon om eventuelle kjønnsforskjeller når det gjelder behandlingsrespons.

Vi har ikke hentet ut resultatene eller vurdert den metodiske kvaliteten ved de inkluderte oversiktene og kan ikke si noe om hvilken tillit man kan ha til resultatene og konklusjonene som presenteres i de inkluderte oversiktene.

Konklusjon

Vi har kategorisert 2870 systematiske oversikter med litteratursøk fra 2017 eller nyere. Hovedtyngden av de inkluderte oversiktene omhandlet behandling og tiltak gitt til kvinner i forbindelse med sykdommer/tilstander som forekommer i fertil alder samt brystkreft. En stor andel omhandlet behandlinger relatert til infertilitet, graviditet og fødselskomplikasjoner. Når det gjaldt sykdommer som rammer kvinner var det få oversikter som omhandlet barn, ungdom, pensjonister og eldre. Blant behandling av sykdommer som kan ramme ulikt basert på kjønn var det også store kunnskapshull. Her identifiserte vi ingen systematiske oversikter for 15 av de 77 sykdommene vi hadde valgt på forhånd, og det var ytterligere 9 av sykdommene som kun ble omtalt i én systematisk oversikt.

Referanser

1. NOU 1999:13 Kvinners helse i Norge. Oslo: Sosial- og helsedepartementet 1999. <https://www.regjeringen.no/contentassets/4f30e0da65db42549ab37eaa491d4445/no/pdfa/nou199919990013000dddpdfa.pdf> (14.10.21)
2. St.meld. nr. 16 (2002-2003). Resept for et sunnere Norge: Folkehelsepolitikken. Oslo: Det kongelige helsedepartement, 2003.
3. Forskningsrådet. Likestilling og kjønnsperspektiver i forskning: Forskningsrådets policy 2007-2012. Oslo: Norges forskningsråd, 2009. (07.10.21)
4. Førde KE. Tiltak for å styrke og integrere kjønnsperspektiver i forskning: erfaringer og anbefalinger. Rapport for Norges forskningsråd. Oslo: Kilden, 2011.
5. Flaten GE. Skammelig nedprioritering av forskning på kvinnesykdommer. Kilden kjønnsforskning.no, 2016. (<https://kjonnsforskning.no/nb/2016/03/skammelig-nedprioritering-av-forskning-pa-kvinnesykdommer>) (18.10.21)
6. Jortveit J, Govatsmark RES, Langørgen J, Hole T, Mannsverk J, Olsen S, Risøe C, Halvorsen S. Kjønnforskjeller i utredning og behandling av hjerteinfarkt. Tidsskrift for Den norske legeforening 2016;136:1215-22.
7. Rødland AW. Hva vet vi om kvinners helse: rapport fra forprosjektet til kvinnehelseportalen.no. Oslo: Kilden kjønnsforskning, 2018. ISBN: 978-82-12-03719-9
8. Lassemø E, Karlstrøm H, Sand K, Ose SO. Kunnskapsoversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiver: prosjektrapport. Trondheim: SINTEF, 2021. https://www.sintef.no/globalassets/sintef-digital/helse/2021.00485_rapport_kunnskapsoversikt-over-norsk-forskning-med-kjonns--og-eller-likestillingsperspektiver---signed.pdf (07.10.21)
9. Slik oppsummerer vi forskning. Metodebok. Folkehelseinstituttet. Tilgjengelig fra: <https://www.fhi.no/kk/oppsummert-forskningfor-helsetjenesten/slik-oppsummerer-vi-forskning/>
10. Campbell Collaboration. Evidence and gap maps. Tilgjengelig fra: <https://campbellcollaboration.org/evidence-gap-maps.html>
11. Thomas J, Brunton J, Graziosi S. EPPI-Reviewer 4: software for research synthesis. EPPI-Centre Software. London: Social Science Research Unit, UCL Institute of Education. 2010. 2018.
12. Thomas J GS, Brunton J, Ghouze Z, O'Driscoll P, Bond M EPPI-Reviewer: advanced soft-ware for systematic reviews, maps and evidence synthesis. EPPI-Centre, UCL Social Re-search Institute, University College London; 2020.<https://eppi.ioe.ac.uk/cms/Default.aspx?tabid=2967>

Vedlegg 1: Kodeboken

Studiedesign		
	Systematisk oversikt	
	Protokoll for en systematisk oversikt	
	Systematisk oversikt som er tom	
	Systematisk oversikt med flere behandlinger, hvor minst en er tom	
Søkedato i den systematiske oversikten		
	2021	
	2020	
	2019	
	2018	
	2017	
	Søkedato ikke oppgitt	
Geografisk område dekket av inklusjonskriteriene/ de inkluderte studiene		
	Globalt	
	Australia, Europa og Nord-Amerika	
	Europa	
	Norden (Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige)	
	Norge	
Populasjonskarakteristika		
	Kvinner	Studier med kvinner
		Studier med kvinner og menn
	Inter-kjønn-personer	Inter-kjønn-personer
	Lhbt+ personer (lesbiske, bifile, homofile, transpersoner, queer)	Lhbt+ personer
	Etnisk minoritet	Urfolk eller samer
		Nasjonale minoriteter slik som kvener, rom, romanifolket, skogfinner og jøder
		Innvandrere – personer født i et annet land
		Flyktninger
		Annengenerasjon innvandrere

		Annen etnisk minoritet eller uklar sammensetning
		Subgruppeanalyse på etnisitet
	Personer uten gyldig pass eller oppholdstillatelse (papirløse)	Papirløse
	Personer med funksjonsnedsettelse	Personer med funksjonsnedsettelse
Andre karakteristika ved populasjonen/pasientene som vektlegges i forskningen		
	Sosioøkonomisk status slik som utdanning, inntekt og bostedsområde	
	Pårørendestatus og personer med ansvar for andre (forsørgeransvar), for eksempel syke familiemedlemmer (den som får behandling har ansvar for pårørende/ barn)	
	Innsatt i fengsel	
	Rusmiddelavhengig	
	Utsatt for vold og/ eller overgrep	
	Annet	
Alder		
	Barn 0 til og med 12 år	
	Ungdom 13 år til og med 17 år	
	Alle over 18 år	
	Unge voksne 18 år til og med 24 år	
	Voksne i etableringsfasen 25 år til og med 45 år	
	Voksne 46 år til og med 66 år	
	Pensjonist 67 år til og med 79	
	Alderdom 80+	
	Fokus på fertil alder	
	Menopause, inklusive peri-menopause	
	Alle aldre	
	Alder ikke inklusjonskriterium	
Sykdommer som kun rammer kvinner		
	Menstruasjonsrelatert	Premenstruell syndrom
		Smerte/dysmenorrhe
		Menstruasjonsforstyrrelser (primær/sekundær amenorre, kraftig menstruasjonsblødning))
		Annet
	Reproduktiv helse, prevensjon	Komplikasjoner etter bruk av prevensjon
		Annet
	Reproduktiv helse, fertilitet	Infertilitet
		Polycystisk ovariesyndrom
		Annet
		Svangerskapsforgiftning

	Reproduktiv helse, graviditet og svangerskap	Spontanabort
		Planlagt abort
		Svangerskapsdiabetes
		Fødselsangst
		Bekkenleddsyndrom (bekkenløsning)
		Graviditet utenfor livmor (xu)
		Annet og forebyggende tiltak (som livsstilsendringer) gitt under graviditeten
		Gravide med en annen sykdom også
	Reproduktiv helse, fødsel	Fødselskomplikasjoner
		Annet
	Reproduktiv helse, barselstiden	Barseldepresjon
		Mastitt (brystbetennelse)
		Ammeproblemer
		Annet
	Overgangsalder-relatert	Østrogenmangel
		Genital prolaps
		Enteroccele, rektocele, cystoccele
		Overgangsrelaterte symptomer
		Annet
	Endometriose og adenomyose	Endometriose og adenomyose
	Kroniske underlivssmerter, vulvodyni	Vulvasmerte
		Vestibulitt
	Gynekologisk kreft	Kreft i livmorhalsen
		Kreft i livmor
		Kreft i eggstokkene (ovariekreft)
		Andre gynekologiske krefttyper
	Andre sykdommer	Genital/ pelvic prolaps inkludert andre årsaker enn menopauselatert
Andre sykdommer/ tilstander i livmorhalsen		
Andre sykdommer/ tilstander i livmor		
Andre sykdommer/ tilstander i eggstokkene		
Bakteriell vaginose		
Andre gynekologiske sykdommer/ tilstander		
Annet		
Multimorbiditet	To eller flere sykdommer samtidig	
Brystkreft		

Sykdommer som kan ramme alle		
Hjerte- og karsykdommer	Slag	
	Trombose	
	MI/ infarkt	
	Hypertensjon	
	Aneurismer	
	Atrieflimmer	
	Hjertesvikt	
	Annet	
	Kreft	Kreft i mage
		Tarmkreft
		Lungekreft
		Pankreaskreft
		Kreft i nyre- urinveier
		Leverkreft
Hudkreft, melanom/føflekkreft		
Leukemi, blodkreft		
Bløtvevskreft (sarkom)		
Alle typer kreft		
Annet		
Lunge- og luftveissykdommer		Astma
	KOLS	
	Annet	
Psykiske lidelser	Depresjon	
	Angstlidelser (spesielt GAD)	
	Schizofreni	
	ADHD	
	Bipolar lidelse	
	Post traumatisk stress lidelse (PTSD)	
	Spiseforstyrrelser (anoreksi, bulimi, ortoreksi, overspisinglidelse)	
	Personlighetsforstyrrelser (histrionisk, emosjonelt ustabil/borderline, dyssosial)	
	Selvskading/ selvmordstanker/ parasuicid	
	Andre	
Gjennomgripende utviklingsforstyrrelser	Autisme	
	Aspergers syndrom	
	Annet	
Avhengighet	Alkoholavhengighet	
	Narkotikaavhengighet	
	Legemiddelavhengighet	

		Spillavhengighet
		Sexavhengighet/ pornoavhengighet
		Annen avhengighet
	Metabolske forstyrrelser	Diabetes type 2
		Overvekt
		Annet
	Muskel- og skjelettlidelser	Leddgikt (revmatoid artritt)
		Hoftebrudd
		Beinskjørhet (osteoporose)
		Fibromyalgi
		Artrose
		Annet
	Smerter	Kroniske smerter
		Smerter
	Nevrodegenerative sykdommer	Parkinsons'
		Epilepsi
		Demens, Alzheimers sykdom
		Annet
	Autoimmune sykdommer	Crohns sykdom
		Cøliaki
		Diabetes type 1
		Multipel sklerose
		Systemisk sklerose
		Psoriasis
		Lupus
		Sjøgrens syndrom
		Stoffskiftesykdommer
		Annet
	Seksuelt overførbare sykdommer	Herpes
		Gonoré
		HPV
		HIV
		Annet
	Seksuell dysfunksjon	Problemer knyttet til nedsatt lyst, nedsatt nytelse og orgasme
		Problemer med forsterket lyst
		Problematisk seksuell atferd
		Problematisk tiltrekning og tenningsmønster og problematisk seksuell respons
		Vaginisme
		Annet
	Ødem	Lymfødem

		Lipødem
	Hudsykdommer	Eksem
		Psoriasis
		Lichen planus og lichen sclerosus
		Annet
	Kronisk utmattelsessyndrom (CFS/ME)	Kronisk utmattelsessyndrom (CFS/ME)
	Migrene/ hodepine	Migrene/ hodepine
	Inkontinens	Urininkontinens
		Avføringsinkontinens
	Tannproblemer	Tannproblemer
	Multimorbiditet	Multimorbiditet
	Annen sykdom	Bakteriell infeksjon
		Virusinfeksjon
		Infertilitet der begge kjønn er involvert
		Annet
Behandling		
Annet	Kirurgi	Kirurgisk behandling
		Kirurgisk rekonstruksjon
	Legemidler	Legemiddel
		Hormonterapi
		Immunterapi
		Kjemoterapi
		Polyfarmasi
		Annen legemiddelbehandling
	Gynekologiske hjelpemidler eller utstyr	Utstyr i forbindelse med fødsel
		Utstyr i forbindelse med genital prolaps
		Utstyr i forbindelse med gynekologiske operasjoner
	Assistert befruktning/ IVF	Assistert befruktning/ IVF
	Stråling	Strålingsterapi
	Elektrobehandling	Elektrosjokk
Elektroterapi, inklusive likestrømbehandling, TENS, elektromagnetisme, radiofrekvens, ultralyd og laser		
Behandling av psykiske lidelser, deriblant psykoterapi	KAT eller kognitivatferdsterapi (der inngår CBT, ACT, MCT, DBT og atferdsterapi)	

	Psykodynamisk/ mentaliseringsbasert terapi
	Emosjonsfokuset terapi
	Skriveterapi
	Annet
Psykososiale samtaler	Psykososiale samtaler
Støttesamtaler	Støttesamtaler
Ekstra oppfølging	Ekstra oppfølging
Overvåking	Overvåking
Rehabilitering	Rehabilitering
Fysioterapi	Fysioterapi
Livsstilsendring	Dietter /kostholdsveiledning
	Fysisk aktivitet/ trening/ yoga
Alternativ medisin	Akupunktur og akupressur
	Soneterapi
	Naprapati
	Homøopati
	Urtebasert behandling
	Aromaterapi
	Massasje
	Musikkterapi
	Annet
Annen behandling	Kostholdstilskudd
	Bekkenbunnstrening
	Vaksine som sekundærforebyggende eller del av annen behandling
	Mind-body terapi
	Annet
Oversikten inkluderte alle behandlingstyper	Oversikten inkluderte alle behandlingstyper
e-helse/ telemedisin	e-helse/ telemedisin

Vedlegg 2: Avvik fra prosjektplanen

Avvik fra protokollen grunnet logikk i kategorisering

I protokollen ble brystkreft registrert som en sykdom som kan ramme alle kjønn. Det er jo riktig, men vi fant raskt ut at publiserte oversikter som omhandler behandling av brystkreft omtrent aldri omtaler kjønn på behandlende pasient. For å unngå at vi mistet de fleste systematiske oversiktene som omhandler behandling av brystkreft så har vi i dette forskningskartet behandlet brystkreft som en kvinnesykdom. Det vil si at vi har inkludert oversikter om behandling av brystkreft selv om de ikke har diskutert og analysert separat på kjønn. For å gjennomføre denne endringen måtte vi også oppdatere med et tilleggssøk etter litteratur. Brystkreft har vi listet separat (utenfor kjønnskategoriene).

Avvik fra protokollen grunnet arbeidsmengde

Vi anga i prosjektplanen at to prosjektmedarbeidere skulle gjøre uavhengige vurderinger av tittel og sammendrag fra litteratursøket opp mot inklusjonskriteriene. Uenighet om vurderingene av tittel/sammendrag skulle løses ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider. Etter at to prosjektmedarbeidere (Christine Hillestad Hestevik, Louise Forsetlund, Gyri Hval, Vigdis Underland, Bahar Kucuk og Gunn Vist) hadde vurdert tittel og sammendrag parvis og uavhengig av hverandre, diskuterte vi i gruppen de tilfellene der det var forskjellige vurderinger. Etter å ha gjennomgått 6768 referanser på denne måten, gikk vi over til at kun én prosjektmedarbeider vurderte tittel og sammendrag mot inklusjonskriteriene. Vi la til og brukte en egen kode for å markere en referanse til diskusjon i gruppen der vi var usikre på vurderingene våre.

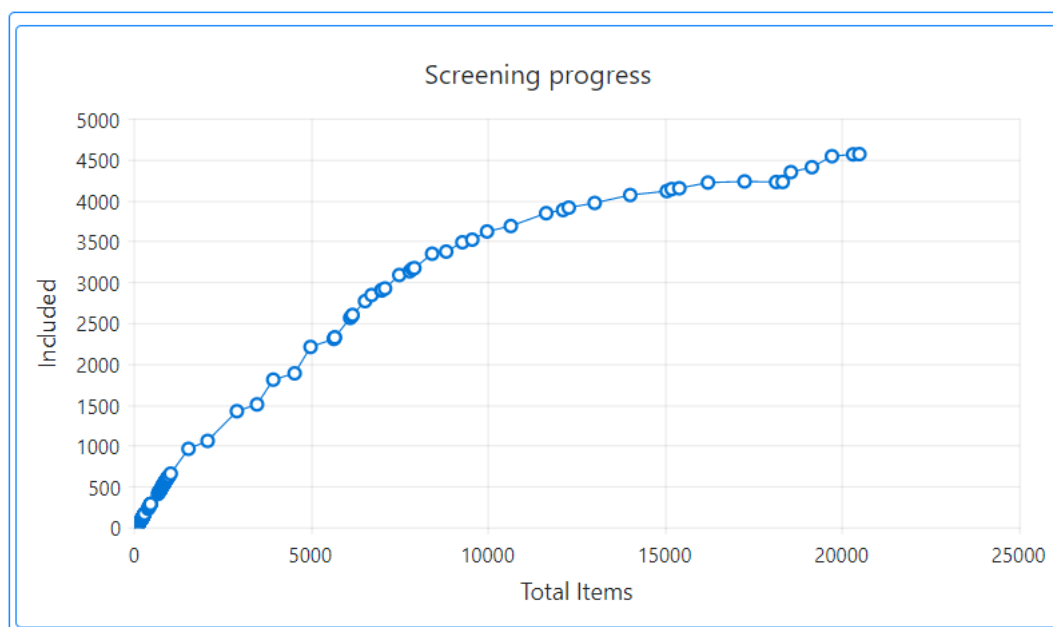
Prosjektplanen sa at to prosjektmedarbeidere skulle gjøre uavhengige vurderinger av innhentede referanser i fulltekst opp mot inklusjonskriteriene og kode i henhold til kodeboken. Uenighet om vurderingene skulle løses ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider. Grunnet det store tilfanget av relevante referanser så forenklet vi til at én prosjektmedarbeider vurderte fulltekst og kodet, og en annen prosjektmedarbeider sjekket vurderingene og kodingen. Vi diskuterte i gruppen der det var forskjellige vurderinger. Etter vurdering av 719 fulltekstartikler hvorav 592 var blitt inkludert og kodet, så gikk vi over til at kun én prosjektmedarbeider vurderte fulltekstartikler opp mot inklusjonskriteriene og kodet dem. Vi la til og brukte en egen kode for å markere til diskusjon i gruppen der vi var usikre på vurderingene våre eller kodingen.

Før midtveiseevalueringen og midtveismøte med bestiller var det klart at arbeidsmengden ville gjøre det umulig for oss å kode alle relevante systematiske oversikter innen fristen. Vi observerte at over 20 % av de inkluderte systematiske oversiktene omhandler behandling av brystkreft. Bestiller og vi visste fra før at det finnes en del forskning på effekter av behandling av brystkreft. Vi ble derfor enige om at vi skulle rette tidsbruken vår mot koding og kategorisering av de systematiske oversiktene som omhandlet de andre sykdommene. De systematiske oversiktene som omhandlet behandling av brystkreft er kun klassifisert på studiedesign og søkedato.

Vi sa i prosjektplanen at vi skulle søke etter pågående systematiske oversikter i Prospero og at vi skulle søke etter systematiske oversikter i relevante nordiske organisasjoners publikasjonslister. Grunnet det store søketreffet i databasene (36017 referanser) så har vi ikke gjennomført denne utvidelsen av søket.

Avvik fra protokollen som gjelder maskinlæring

Slik som prosjektplanen sier, så har vi benyttet funksjonen i EPPI-reviewer som kalles priority screening. Vi i prosjektgruppen antar at det er den kompliserte problemstillingen til dette forskningskartet, som omfatter mange forskjellige sykdommer og mange forskjellige behandlinger, som er årsak til den mye mindre enn forventede hjelpen vi fikk av å bruke denne priority-screening-funksjonen. Figuren viser inklusjonsraten ved vår screening på tittel og sammendrag, x-aksen viser antall referanser som er screenet mens y-aksen viser antall referanser som er inkludert på tittel og sammendrag.

Figur. Inklusjonsrate ved screening av tittel og sammendrag.

Vi benyttet en annen maskinlæringsfunksjon i EPPI reviewer som vi ikke omtalte i prosjektplanen, den kalles studiedesign classifier. Det finnes en ferdigutviklet og testet studiedesign classifier i EPPI reviewer som rangerer referanser etter sannsynlighet for å være en systematisk oversikt eller ikke. Vår tanke var at dersom vi vurderer alle referansene som klassifiseres til å være av "høy sannsynlighet for å være en systematisk oversikt", så ville vi ha et nøytralt datagrunnlag når det gjelder sykdommer og behandlinger. Etter at vi hadde screenet 5673 referanser benyttet vi denne classifieren og screenet referansene maskinen vurderte til >80 % sannsynlig å være en systematisk oversikt. Etter å ha gjennomgått 18 340 referanser hadde vi screenet alle referansene vurdert til >80 % sannsynlig for å være en systematisk oversikt. Da gikk vi videre og screenet referansene maskinen vurderte til >70 % sannsynlig for å være en systematisk oversikt.

Vedlegg 3: Søkestrategi

Søketreff totalt: 48273 (45 503 i okt. + 2770 i ekstrasøk nov.)

Søketreff etter dublettkontroll: 36 017 (34 768 i okt. + 1249 i ekstrasøk nov)

MEDLINE (Ovid)

ALL 1946 to November 02, 2021

Søkedato: 3.11.2021

Søketreff: 30531

Søk på diagnoser (tekstord og fokuserte emneord), avgrenset med søkeord for behandling/effekt og presist filter for systematiske oversikter.

1. exp *Genital Neoplasms, Female/ or exp *breast neoplasms/
2. exp *"female urogenital diseases and pregnancy complications"/
3. ((menstrual adj1 (pain or disturbanc* or disorder or cramp*)) or dysmenorrhea* or amenorrhea* or menorrhagia* or heavy menstrual bleeding* or excessive menstrual bleeding* or (premenstrual adj1 (syndrom* or tension*)) or PMS).ti,ab.
4. (((infertil* or sterility or "sub fertility") adj3 (female or women)) or polycystic ovary syndrome or PCOS).ti,ab.
5. (eclampsia or pregnancy toxemia or abortion or embryo loss or pregnancy loss or gestational diabetes or ((anxiety or fear) adj2 childbirth) or pelvic girdle pain or pelvic prolaps* or symphysis pubis dysfunction or ectopic pregnanc*).ti,ab.
6. (complication* adj3 (labor or delivery or postpartum)).ti,ab.
7. (((Postpartum or post-partum or postnatal or post-natal) adj depress*) or mastitis or (breast-feeding adj3 (problem* or complication* or pain*))).ti,ab.
8. (estrogen deficiency or low estrogen or menopaus* or climacteric* or genital prolaps* or pelvic prolaps* or pelvic organ prolaps* or uterine prolapse or cystocele or rectocele or enterocele or endometriosis* or adenomyos* or vulvodinia or vulval pain* or vulvar vestibulitis or vaginismus).ti,ab.
9. ((cervical or endometrial or ovari*) adj (cancer* or neoplasm* or tumor* or tumour*)).ti,ab.
10. or/1-9 [sykdommer som rammer kvinner spesielt]
11. exp *Cardiovascular Diseases/
12. (Cardiovascular disease* or heart disease* or myocardial infarct* or heart attack* or peripheral artery disease* or thromboembolic disease* or venous thrombosis).ti,ab.
13. exp *cerebrovascular disorders/ or exp *stroke/
14. (cerebrovascular disorder* or stroke or infarct*).ti,ab.
15. (hypertension aneurism* or atrial fibrillation or arrhythmia*).ti,ab.
16. (heart failure* or heart arrest* or cardiac arrest*).ti,ab.
17. exp *Neoplasms/
18. (cancer* or neoplasm* or leukemia* or tumor* or carcoma* or melanom*).ti,ab.
19. exp *Asthma/
20. exp *Respiratory Tract Diseases/
21. (lung disease* or respiratory tract disease* or asthma* or Chronic Obstructive Pulmonary Disease or copd).ti,ab.
22. exp *Mental Disorders/
23. (depression* or depressive or anxiety disorder* or schizophreni* or ADHD or Attention deficit hyperactivity disorder or bipolar or post traumatic stress disorder* or ptsd or eating

- disorder* or anorexia or bulimia or orthorexia or Binge eating or personality disorder*).ti,ab.
24. (suicid* or self-harm or parasuicid*).ti,ab.
  25. mental disorder*.ti,ab.
  26. exp *Autism Spectrum Disorder/
  27. (autism or autistic* or asperger*).ti,ab.
  28. (addiction or addicted or substance related disorder* or (substance adj1 disorder*) or alcoholism or (alcohol adj1 disorder*) or gambling disorder* or problem gambling).ti,ab.
  29. exp *Metabolic Diseases/
  30. ((metabolic adj1 (diseas* or disorder*)) or diabet* or overweight or obesity).ti,ab.
  31. exp *musculoskeletal diseases/ or *osteoporosis/
  32. (osteoporosis or Rheumatoid arthritis or fibromyalgia or hip fracture*).ti,ab.
  33. *Chronic Pain/
  34. (chronic adj2 pain).ti,ab.
  35. exp *Neurodegenerative Diseases/
  36. exp *Dementia/
  37. exp *nervous system diseases/ or *parkinson disease/
  38. (parkinson* or epilepsy or dementia or alzheimer*).ti,ab.
  39. exp *Autoimmune Diseases/
  40. (Crohn* or Coeliac disease or celiac disease or Multiple sclerosis or Scleroderma or Psoriasis or lupus or Sj?gren* syndrome or (metabolic adj (diseas* or syndrom* or disorder*))).ti,ab.
  41. exp *Sexually Transmitted Diseases/
  42. (Herpes or Gonorrhoea or hiv or human immunodeficiency virus* or Human papillomavirus infection* or chlamydia).ti,ab.
  43. exp *Sexual Dysfunction, Physiological/
  44. exp *Sexual Dysfunctions, Psychological/
  45. (sexual dysfunction* or problematic sexual behavior* or vaginism*).ti,ab.
  46. exp *Edema/
  47. (Lymphedema* or lymphoedema* or lymphatic edema* or Lipedema).ti,ab.
  48. exp *Skin Diseases/
  49. (dermatitis or Psoriasis or Lichen planus or Lichen sclerosus).ti,ab.
  50. *Fatigue Syndrome, Chronic/
  51. (chronic fatigue syndrome or cfs ME).ti,ab.
  52. exp *Endocrine System Diseases/
  53. (endocrine adj2 (disorder* or disease*)).ti,ab.
  54. exp *Migraine Disorders/
  55. migraine*.ti,ab.
  56. (Urinary incontinence or involuntary urination).ti,ab.
  57. exp *stomatognathic diseases/ or exp *tooth diseases/
  58. ((tooth or dental) adj2 (disease* or disorder*)).ti,ab.
  59. exp *comorbidity/ or *multimorbidity/
  60. (multimorbidity* or comorbidity*).ti,ab.
  61. or/11-60 [sykdommer som rammer begge kjønner]
  62. Female/ or Women/ or exp "Sexual and Gender Minorities"/ or (female* or women* or girl* or woman* or gender* or sex or transgender* or Gender Minorities or transmen or non-binar* or intersex*).ti,ab. [kvinner]
  63. ((systematic* adj2 review*) or meta-anal* or (evidence adj2 synthes*) or umbrella review*).ti,ab,pt. [systematiske oversikter]
  64. exp Therapeutics/ or (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or surgery or medication or intervention* or randomi?ed or RCT* or ((controlled or experimental) adj2 (trial* or stud*))).ti,ab. or (effect* or efficacy).ti. or comparative effectiveness research/ or outcome assessment, health care/ or treatment outcome/ or therapy.fs. [behandling]
  65. 10 and 63 and 64
  66. limit 65 to yr="2017 -Current"
  67. 61 and 62 and 63 and 64
  68. limit 67 to yr="2017 -Current"
  69. 66 or 68

70. animal/ not human/
71. 69 not 70
72. ((female* or women* or girl* or woman* or gender* or transgender* or feminis* or sex or Gender Minorities or transmen or non-binar* or intersex*) and (health* or care or re- search)).ti. or (((gender or sex) adj2 (differenc* or equalit* or inequalit* or disparit* or bias or equit*)) or "women's health" or "gender gap").tw. or (differen* and (men or male or boys) and (women or female or girls)).ti. or exp *gender equity/
73. 72 and 63
74. limit 73 to yr="2017 -Current"
75. 71 or 74
76. (address or autobiography or bibliography or biography or comment or congress or edito- rial or interview or lecture or legal case or legislation or letter or news or newspaper article).pt.
77. 75 not 76

Ekstrasøk på brystkreft (uten avgrensninger til kvinner)
632 nye søketreff

85. (breast* adj2 (cancer* or neoplasm* or tumor* or tumour* or carcinoma*)).ti,ab
86. 85 and 63 and 64
87. limit 86 to yr="2017 -Current"
88. 87 not 76
89. 88 not 77

Epistemonikos

Søkedato: 3.11.2021

Søketreff: 12461

Søketreff inkl. dubletter: 19136

Søk 1 – Sykdommer som rammer kvinner

Flere mindre søk. Alle søk inneholdt søkeord for diagnose og ble avgrenset med søkeord for be- handling/effekt samt til kategoriene «systematic reviews» og «broad syntheses», publisert f.o.m. 2017.

Søketreff totalt: 4800

Søketreff: 294

Title/abstract: "Menstrual pain" or "menstrual disturbance" or "menstrual cramps" or dysmen- orrhea* or amenorrhea* or menorrhagia* or "heavy menstrual bleeding" or "excessive men- strual bleeding" or pms or "premenstrual syndrome"

AND

Title/abstract: treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or manage- ment or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "con- trolled studies" or effect* or efficacy

Søketreff: 707

Title/abstract: ((infertil* or sterility or "sub fertility") and (female or women)) or "polycystic ovary syndrome" or PCOS

AND

Title/abstract: treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or manage- ment or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "con- trolled studies" or effect* or efficacy

Søketreff: 817

Title/abstract: eclampsia or "pregnancy toxemia" or "embryo loss" or "pregnancy loss" or "ges- tational diabetes" or "childbirth anxiety" or "pelvic girdle pain" or "pelvic prolaps" or "symphy- sis pubis dysfunction" or "ectopic pregnancy"

AND

Title/abstract: treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy

Søketreff: 300

Title/abstract: "labor complications" or "delivery complications" or "postpartum complications" or "Postpartum depression" or "post-partum depression" or "postnatal depression" or "post-natal depression" or mastitis or "breastfeeding complications"

AND

Title/abstract: treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy

Søketreff: 860

Title/abstract: "estrogen deficiency" or "low estrogen" or menopaus* or climacteric* or "genital prolaps" or "pelvic prolaps" or "pelvic organ prolaps" or "uterine prolapse" or cystocele or rectocele or enterocele or endometriosis* or adenomyosis* or vulvodynia or "vulval pain" or "vulvar vestibulitis" or vaginismus

AND

Title/abstract: treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy

Søketreff: 1263

Title/abstract: "cervical cancer" or "endometrial cancer" or "ovarian cancer"

AND

Title/abstract: treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy

Søketreff: 398

Title: ((cancer* or neoplasm* or carcinom* or tumor*) and (female* or women* or girl*))

AND

Title/abstract: treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy

Søketreff: 161

Title/abstract: "female urogenital diseases" or "female urogenital disease" or "female genital disease" or "female genital diseases" or "pregnancy complications" or "pelvic floor disorder" or "pelvic floor disorders"

AND

Title/abstract: treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy

Søk 2 – Sykdommer som rammer kvinner og menn

Søketreff: 10445

Alle søk avgrenset til «systematic reviews» og «broad syntheses», publisert f.o.m. 2017.

Søketreff: 900

Title/abstract: "Cardiovascular disease" or "Cardiovascular diseases" or "heart disease" or "heart diseases" or "myocardial infarction" or "heart attack" or "peripheral artery disease" or "thromboembolic disease" or "venous thrombosis"

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 466

Title/abstract: "cerebrovascular disorder" or stroke or infarction

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 181

Title/abstract: "hypertension aneurism" or "atrial fibrillation" or arrhythmia*

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 274

Title/abstract: "heart failure" or "heart arrest" or "cardiac arrest"

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 3333

Title/abstract: cancer* or neoplasm* or leukemi* or tumor* or carcoma* or melanom*

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 270

Title/abstract: "lung disease" or "lung diseases" or "respiratory tract disease" or "respiratory tract diseases" or asthma* or "Chronic Obstructive Pulmonary Disease" or copd

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 2106

Title/abstract: depression* or depressive or "anxiety disorder" or schizophreni* or ADHD or "Attention deficit hyperactivity disorder" or bipolar or "post traumatic stress disorder" or ptsd or "eating disorder" or "eating disorders" or anorexia or bulimia or orthorexia or "Binge eating" or "personality disorder" or "personality disordera" or suicid* or "self-harm" or parasuicid*

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 402

Title/abstract: mental disorder*

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or manage-

ment or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or “controlled studies” or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 110

Title/abstract: autism or autistic* or asperger*

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or “controlled studies” or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 143

Title/abstract: addiction or addicted or “substance related disorder” or “substance related disorders” or alcoholism or “alcohol disorder” or “alcohol use disorder” or “gambling disorder” or “problem gambling”

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or “controlled studies” or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 2710

Title/abstract: “metabolic diseases” or “metabolic disorders” or diabet* or overweight or obesity or “musculoskeletal diseases” or “musculoskeletal disorders” or osteoporosis or “Rheumatoid arthritis” or fibromyalgia or “hip fracture” or “chronic pain” or “chronic back pain”

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or “controlled studies” or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 299

Title/abstract: parkinson* or epilepsia or dementia or alzheimer* or "Neurodegenerative Diseases" or "Neurodegenerative disorders" or "nervous system diseases"

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or “controlled studies” or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 327

Title/abstract: “Autoimmune Diseases” or Crohn* or “Coeliac disease” or “celiac disease” or “Multiple sclerosis” or Scleroderma or Psoriasis or lupus or Sjogren or Sjoegren or “metabolic diseases” or “metabolic disruption” or “metabolic disruptions”

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or “controlled studies” or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 712

Title/abstract: “Sexually Transmitted Diseases” or Herpes or Gonorrhoea or hiv or “human immunodeficiency virus” or “Human papillomavirus infection” or chlamydia or “sexual dysfunction” or “sexual dysfunctions” or “problematic sexual behavior” or “problematic sexual behaviour” or vaginism*

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or manage-

ment or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender*)

Søketreff: 251

Title/abstract: Lymphedema* or lymphoedema* or lymphatic edema* or Lipedema or edem* or "Skin Diseases" or dermatitis or Psoriasis or "Lichen planus" or "Lichen sclerosus"

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Søketreff: 32

Title/abstract: chronic fatigue syndrome or "cfs/ME" or "cfs ME" or "endocrine disorders" or "endocrine diseases" or migraine* or "Urinary incontinence" or "involuntary urination" or "stomatognathic diseases" or "stomatognathic disorders" or "tooth diseases" or "dental disorders" or comorbidity or *multimorbidity

AND

Title/abstract: (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or management or surgery or medication or intervention* or randomised or randomized or RCT* or "controlled studies" or effect* or efficacy) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)

Kjønnsperspektiv generelt

Søketreff: 1630

Title: (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or feminis* or sex) and (health* or care or research)

OR

Title/abstract:

"gender differences" or "gender difference" or "gender equality" or "gender inequality" or "women's health" or "sex differences" or "sex difference" or "sex equality" or "sex inequality" or "sex disparities" or "sex disparity" or "gender bias" or "sex bias" or "gender gap"

OR

Title: (differen* and (men or male or boys) and (women or female or girls))

Søketreff: 48

Title/abstract: "Gender Minorities" OR transmen OR "non-binary" OR "intersex"

AND

Title/abstract: treat* OR therap* OR rehabilit* OR training OR counsel* OR outcome* OR management OR surgery OR medication OR intervention* OR randomised OR randomized OR RCT* OR "controlled studies" OR effect* OR efficacy

Ekstrasøk på brystkreft

2138 nye treff

Title/abstract: (breast* AND (cancer* OR neoplasm* OR tumor* OR tumour* OR carcinoma*)) AND (treat* OR therap* OR rehabilit* OR training OR counsel* OR outcome* OR management OR surgery OR medication OR intervention* OR randomised OR randomized OR RCT* OR "controlled studies" OR effect* OR efficacy)

NOT

Title/abstract: (breast* AND (cancer* OR neoplasm* OR tumor* OR tumour* OR carcinoma*)) AND (treat* OR therap* OR rehabilit* OR training OR counsel* OR outcome* OR management OR surgery OR medication OR intervention* OR randomised OR randomized OR RCT* OR "controlled studies" OR effect* OR efficacy) AND (female* OR women* OR girl* OR woman* OR gender OR transgender* OR sex)

Cochrane Library

Søkedato: 3.11.2021

Søketreff: 847

Søk på emneord for diagnoser avgrenset med emneord for .

- #1 MeSH descriptor: [Genital Neoplasms, Female] explode all trees
- #2 MeSH descriptor: [Breast Neoplasms] explode all trees
- #3 MeSH descriptor: [Female Urogenital Diseases and Pregnancy Complications] explode all trees
- #4 #1 or #2 or #3 with Cochrane Library publication date Between Jan 2017 and Dec 2021
- #5 MeSH descriptor: [Cardiovascular Diseases] explode all trees
- #6 MeSH descriptor: [Cerebrovascular Disorders] explode all trees
- #7 MeSH descriptor: [Stroke] explode all trees
- #8 MeSH descriptor: [Neoplasms] explode all trees
- #9 MeSH descriptor: [Asthma] explode all trees
- #10 MeSH descriptor: [Respiratory Tract Diseases] explode all trees
- #11 MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees
- #12 MeSH descriptor: [Autism Spectrum Disorder] explode all trees
- #13 MeSH descriptor: [Metabolic Diseases] explode all trees
- #14 MeSH descriptor: [Musculoskeletal Diseases] explode all trees
- #15 MeSH descriptor: [Chronic Pain] explode all trees
- #16 MeSH descriptor: [Neurodegenerative Diseases] explode all trees
- #17 MeSH descriptor: [Dementia] explode all trees
- #18 MeSH descriptor: [Nervous System Diseases] explode all trees
- #19 MeSH descriptor: [Parkinsonian Disorders] explode all trees
- #20 MeSH descriptor: [Autoimmune Diseases] explode all trees
- #21 MeSH descriptor: [Sexually Transmitted Diseases] explode all trees
- #22 MeSH descriptor: [Sexual Dysfunction, Physiological] explode all trees
- #23 MeSH descriptor: [Sexual Dysfunctions, Psychological] explode all trees
- #24 MeSH descriptor: [Edema] explode all trees
- #25 MeSH descriptor: [Skin Diseases] explode all trees
- #26 MeSH descriptor: [Fatigue Syndrome, Chronic] explode all trees
- #27 MeSH descriptor: [Endocrine System Diseases] explode all trees
- #28 MeSH descriptor: [Migraine Disorders] explode all trees
- #29 MeSH descriptor: [Stomatognathic Diseases] explode all trees
- #30 MeSH descriptor: [Tooth Diseases] explode all trees
- #31 #5 or #6 or #7 or #8 or #9 or #10 or #11 or #12 or #13 or #14 or #15 or #16 or #17 or #18 or #19 or #20 or #21 or #22 or #23 or #24 or #25 or #26 or #27 or #28 or #29 or #30
- #32 MeSH descriptor: [Female] explode all trees
- #33 MeSH descriptor: [Women] explode all trees
- #34 MeSH descriptor: [Sex] explode all trees
- #35 (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex or transmen or non-binar* or intersex*):ti,ab
- #36 #32 or #33 or #34 or #35
- #37 #31 and #36
- #38 #4 or #37 with Cochrane Library publication date Between Jan 2017 and Dec 2021
- #39 MeSH descriptor: [Gender Equity] explode all trees
- #40 #38 or #39

INAHTA HTA Database

Søk på emneord

Søketreff totalt: 671

Søketreff: 181

("Female Urogenital Diseases and Pregnancy Complications"[mhe]) OR ("Breast Neoplasms"[mhe]) FROM 2017 TO 2021

Søketreff: 40

(("Cardiovascular Diseases"[mhe]) OR ("Cerebrovascular Disorders"[mhe]) OR ("Stroke"[mhe]) OR ("Neoplasms"[mhe])) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)[abs] FROM 2017 TO 2021

Søketreff: 9

(("Asthma"[mhe]) OR ("Respiratory Tract Diseases"[mhe]) OR ("Mental Disorders"[mhe]) OR ("Autism Spectrum Disorder"[mhe])) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)[abs] FROM 2017 TO 2021

Søketreff: 17

(("Metabolic Diseases"[mhe]) OR ("Musculoskeletal Diseases"[mhe]) OR ("Chronic Pain"[mhe]) OR ("Neurodegenerative Diseases"[mhe])) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)[abs] FROM 2017 TO 2021

Søketreff: 12

(("Dementia"[mhe]) OR ("Nervous System Diseases"[mhe]) OR ("Parkinsonian Disorders"[mhe]) OR ("Autoimmune Diseases"[mhe])) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)[abs] FROM 2017 TO 2021

Søketreff: 2

(("Sexually Transmitted Diseases"[mhe]) OR ("Sexual Dysfunction, Physiological"[mhe]) OR ("Sexual Dysfunctions, Psychological"[mhe]) OR ("Edema"[mhe])) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)[abs] FROM 2017 TO 2021

Søketreff: 27

(("Skin Diseases"[mhe]) OR ("Fatigue Syndrome, Chronic"[mhe]) OR ("Endocrine System Diseases"[mhe]) OR ("Migraine Disorders"[mhe])) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)[abs] FROM 2017 TO 2021

Søketreff: 0

(("Stomatognathic Diseases"[mhe]) OR ("Tooth Diseases"[mhe])) AND (female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex)[abs] FROM 2017 TO 2021

Søketreff: 41

Title: female* or women* or girl* or woman* or gender or transgender* or sex or transmen or "non-binary" or intersex*

Søketreff: 342

"gender differences" or "gender difference" or "gender equality" or "gender inequality" or "women's health" or "sex differences" or "sex difference" or "sex equality" or "sex inequality" or "sex disparities" or "sex disparity" or "gender bias" or "sex bias" or "gender gap"

PsycINFO (Ovid)

Søkedato: 3.11.2021

Søketreff: 993

1. exp mental disorders/ or exp sexual function disturbances/ or premenstrual syndrome/ or exp endocrine disorders/
2. (treat* or therap* or rehabilit* or training or counsel* or outcome* or surgery or medication or intervention* or randomi?ed or RCT* or ((controlled or experimental) adj2 (trial* or stud*))) .ti,ab. or (effect* or efficacy).ti.
3. exp treatment/
4. 2 or 3
5. 1 and 4
6. "systematic review"/ or meta analysis/
7. ((systematic* adj2 review*) or meta-anal* or (evidence adj2 synthes*) or umbrella review*).ti,ab.

8. (meta analysis or "systematic review").md.
9. or/6-8
10. 5 and 9
11. exp human females/
12. (female* or women* or girl* or woman* or gender or sex or transgender* or transmen or non-binar* or intersex*).ti,ab.
13. gender equality/ or gender gap/
14. or/11-13
15. 10 and 14
16. limit 15 to yr="2017 -Current"

Til gjennomgang:

Folkehelseinstituttet

Søk på kjønnsforskjeller, avgrenset til forskningsomtale, forskningskartlegging, metodevurdering, systematisk oversikt

<https://www.fhi.no/sys/sok/?type=con-32/cat-777,&term=kj%C3%B8nnsforskjeller#main>

Søk på kvinner, avgrenset til forskningsomtale, forskningskartlegging, metodevurdering, systematisk oversikt

<https://www.fhi.no/sys/sok/?type=con-32/cat-779,con-32/cat-777,con-32/cat-754,con-32/cat-780,&term=kvinner#main>

Søk på jenter, avgrenset til forskningsomtale, forskningskartlegging, metodevurdering, systematisk oversikt

<https://www.fhi.no/sys/sok/?type=con-32/cat-779,con-32/cat-754,con-32/cat-780,&term=jenter#main>

Søk på kjønn, avgrenset til forskningsomtale, forskningskartlegging, metodevurdering, systematisk oversikt

<https://www.fhi.no/sys/sok/?type=con-32/cat-777,con-32/cat-754,con-32/cat-780,con-32/cat-779,&term=kj%C3%B8nn&page=3>

Søk på kvinnehelse, kvinnesykdommer, avgrenset til forskningsomtale, forskningskartlegging, metodevurdering, systematisk oversikt.

Igen treff

SBU - Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Temaside kvinnohälsa: <https://www.sbu.se/sv/publikationer/tema-kvinnohalsa/>

Søk på kvinno, avgrenset til publikasjonsår 2017 – 2021

<https://www.sbu.se/sv/sok/?from=2017&to=2021&s=relevans&q=kvinno&c=&t=&pt=&ps=10&view=Classic&submitPublicationYears=Uppdatera>

Søk på flickor, avgrenset til publikasjonsår 2017-2021

<https://www.sbu.se/sv/sok/?from=2017&to=2021&s=relevans&q=flickor&c=&t=&pt=&ps=10&view=Classic&submitPublicationYears=Uppdatera>

Sundhedsstyrelsen

Alle 24 litteraturgennemganger:

<https://www.sst.dk/da/Udgivelser?Udgivelsestype={520244A7-5DC9-4CE5-B15B-07182DF2D71C}&searchWord=>

The Canadian Agency for Drugs & Technologies in Health (CADTH)

Søk på women women's female gender sex girl girls transgender intersex

Sorted by last updated

<https://www.cadth.ca/index.php/search?s=women%20women%27s%20female%20gender%20sex%20girl%20girls%20transgender%20intersex&op=OR>

Vedlegg 4: Tilstander/sykdommer som kun rammer kvinner

Systematiske oversikter om sykdommer som kun rammer kvinner

Vedlegg 4a. Sykdommer som kun rammer kvinner, menstruasjon og prevensjon.

Sykdommer i forbindelse med menstruasjon og prevensjon	Antall ganger koden er brukt
Menstruasjonsrelatert	
Premenstruell syndrom	13
Smerte/dysmenorrhe	43
Menstruasjonsforstyrrelser (primær/sekundær amenorre, kraftig menstruasjonsblødning)	20
Andre	5
Reproduktiv helse, prevensjon	
Komplikasjoner etter bruk av prevensjon	16
Annet	1

Vedlegg 4b. Sykdommer og tilstander som kun rammer kvinner i forbindelse med reproduksjon

Sykdommer og tilstander i forbindelse med reproduksjon	Antall ganger koden er brukt
Reproduktiv helse, fertilitet	
Infertilitet	172
Polycystisk ovariesyndrom	155
Annet	22
Reproduktiv helse, graviditet og svangerskap	
Svangerskapsforgiftning	25
Spontanabort	36
Planlagt abort	22
Svangerskapsdiabetes	91
Fødselsangst	4
Graviditet utenfor livmor	13
Bekkenleddsyndrom	-
Annet og forebyggende tiltak (som livsstilsendringer) gitt under graviditeten	200
Gravide og med en annen sykdom også	186

Reproduktiv helse, fødsel

Fødselskomplikasjoner	142
Annet	30

Reproduktiv helse, barseltiden

Barseldepresjon	47
Mastitt (brystbetennelse)	5
Ammeproblemer	4
Annet	41

Vedlegg 4c. Sykdommer i forbindelse med overgangsalderen

Sykdommer i forbindelse med overgangsalderen	Antall ganger koden er brukt
Østrogenmangel	12
Genital prolaps	10
Enteroccele, rektoccele, cystoccele	-
Overgangsalder-relaterte symptomer	74
Annet	32

Vedlegg 4d. Gynekologisk kreft.

Gynekologisk kreft	Antall ganger koden er brukt
Kreft i livmorhalsen	114
Kreft i livmor	94
Kreft i eggstokkene (ovariekreft)	136
Andre gynekologiske krefttyper	41

Tabell 4e. Andre gynekologiske sykdommer og andre sykdommer.

Andre gynekologiske sykdommer og andre sykdommer	Antall ganger koden er brukt
Endometriose og adenomyose	
Endometriose og adenomyose	61
Kroniske underlivssmerter, vulvodyni	
Vulvasmerte	3
Vestibulitt	2
Andre sykdommer	
Underlivsfremfall/livmorfremfall (uterusprolaps) og andre årsaker enn menopause-fremkalt	32
Andre sykdommer/tilstander i livmorhalsen	15
Andre sykdommer/tilstander i livmor	51
Andre sykdommer/tilstander i eggstokkene	14
Bakteriell vaginose	13
Andre gynekologiske sykdommer/tilstander	22
Annet	46
Multimorbiditet	
To eller flere sykdommer samtidig	2

Vedlegg 5. Tilstander/sykdommer som kan ramme alle

Systematiske oversikter om sykdommer som kan ramme alle

Vedlegg 5a. Systematiske oversikter som omhandler hjerte- og karsykdommer

Hjerte- og karsykdommer	Antall ganger koden er brukt
Slag	19
Trombose	11
MI/hjerteinfarkt	16
Hypertensjon	20
Aneurismer	12
Atrieflimmer	19
Hjertesvikt	15
Annet	50

Vedlegg 5b. Systematiske oversikter som omhandler krefttyper som kan ramme alle.

Kreft	Antall ganger koden er brukt
Kreft i mage	5
Tarmkreft	8
Lungekreft	17
Pankreaskreft	1
Kreft i nyre- urinveier	9
Leverkreft	-
Hudkreft, melanom/føflekkreft	-
Leukemi, blodkreft	1
Bløtvevskreft (sarkom)	-
Alle typer kreft	24
Annet	27

Tabell 5c. Systematiske oversikter som omhandler lunge- og luftveissykdommer

Lunge- og luftveissykdommer	Antall ganger koden er brukt
Astma	1
KOLS	-
Annet	6

Tabell 5d. Systematiske oversikter som omhandler psykiske lidelser.

Psykiske lidelser	Antall ganger koden er brukt
Depresjon	48
Angstlidelser (spesielt generalisert angstlidelse (GAD))	21
Schizofreni	13
ADHD	4
Bipolar lidelse	6
Post traumatisk stress lidelse (PTSD)	15
Spiseforstyrrelser (anoreksi, bulimi, ortoreksi, overspisinglidelse)	3
Personlighetsforstyrrelser (histrionisk, emosjonelt ustabil/ borderline, dyssosial)	3
Selvskading/selv mordstanker/parasuicid	3
Andre psykiske lidelser	18

Tabell 5e. Systematiske oversikter som omhandler gjennomgripende utviklingsforstyrrelser.

Gjennomgripende utviklingsforstyrrelser	Antall ganger koden er brukt
Autisme	-
Aspergers syndrom	-
Annet	-

Tabell 5f. Systematiske oversikter som omhandler avhengighet.

Avhengighet	Antall ganger koden er brukt
Alkoholavhengighet	9
Narkotikaavhengighet	14
Legemiddelavhengighet	2
Spillavhengighet	-
Sexavhengighet/pornoavhengighet	-
Annen avhengighet	7

Tabell 5g. Systematiske oversikter som omhandler metabolske forstyrrelser

Metabolske forstyrrelser	Antall ganger koden er brukt
Diabetes type 2	40
Overvekt	65
Annet	5

Tabell 5h. Systematiske oversikter som omhandler muskel- og skjelettlidelser og smerter.

Muskel- og skjelettlidelser og smerter	Antall ganger koden er brukt
Muskel- og skjelettlidelser	
Leddgikt (revmatoid artritt)	4
Hoftebrudd	3

Beinskjørhet (osteoporose)	48
Fibromyalgi	3
Artrose	8
Annet	18
Smerter	
Kroniske smerter	5
Smerter	2

Tabell 5i. Systematiske oversikter som omhandler neurodegenerative sykdommer

Neurodegenerative sykdommer	Antall ganger koden er brukt
Parkinsons	-
Epilepsi	3
Demens, Alzheimers sykdom	1
Annet	5

Tabell 5j. Systematiske oversikter som omhandler autoimmune sykdommer.

Autoimmune sykdommer	Antall ganger koden er brukt
Crohns sykdom	5
Cøliaki	1
Diabetes type 1	10
Multippel sklerose	3
Systemisk sklerose	-
Psoriasis	2
Lupus	2
Sjøgrens syndrom	-
Stoffskiftesykdommer	6
Annet	17

Tabell 5k. Systematiske oversikter som omhandler seksuelt overførbare sykdommer og seksuell dysfunksjon.

Sykdom	Antall ganger koden er brukt
Seksuelt overførbare sykdommer	
Herpes	1
Gonore	2
HPV	5
HIV	15
Annet	8
Seksuell dysfunksjon	
Problemer knyttet til nedsatt lyst, nedsatt nytelse og orgasme	9
Problemer med forsterket lyst	3
Problematisk seksuell atferd	2
Problematisk tiltrekning og tenningsmønster og problematisk seksuell respons	2
Vaginisme	4
Annet	1

Tabell 5l. Systematiske oversikter som omhandler ødem.

Ødem	Antall ganger koden er brukt
Lymfødem	-
Lipødem	-

Tabell 5m. Systematiske oversikter som omhandler andre sykdommer som kan ramme ulikt avhengig av kjønn.

Sykdom	Antall ganger koden er brukt
Hudsykdommer	
Eksem	-
Psoriasis	1
Lichen planus og lichen sclerosus	-
Annet	6
Kronisk utmattelsessyndrom (CFS/ME)	
Kronisk utmattelsessyndrom (CFS/ME)	-
Migrene/hodepine	
Migrene/hodepine	5
Inkontinens	
Urininkontinens	63
Avføringsinkontinens	1
Tannproblemer	
Tannproblemer	4
Annen sykdom som kan ramme alle	
Bakteriell infeksjon	17
Virusinfeksjon	13
Infertilitet der begge kjønn er involvert	13
Annet	100
Multimorbiditet	
Multimorbiditet	1

Utgitt av Folkehelseinstituttet

Mai 2022

Postboks 4404 Nydalen

NO-0403 Oslo

Telefon: 21 07 70 00

Rapporten kan lastes ned gratis fra

Folkehelseinstituttets nettsider

www.fhi.no